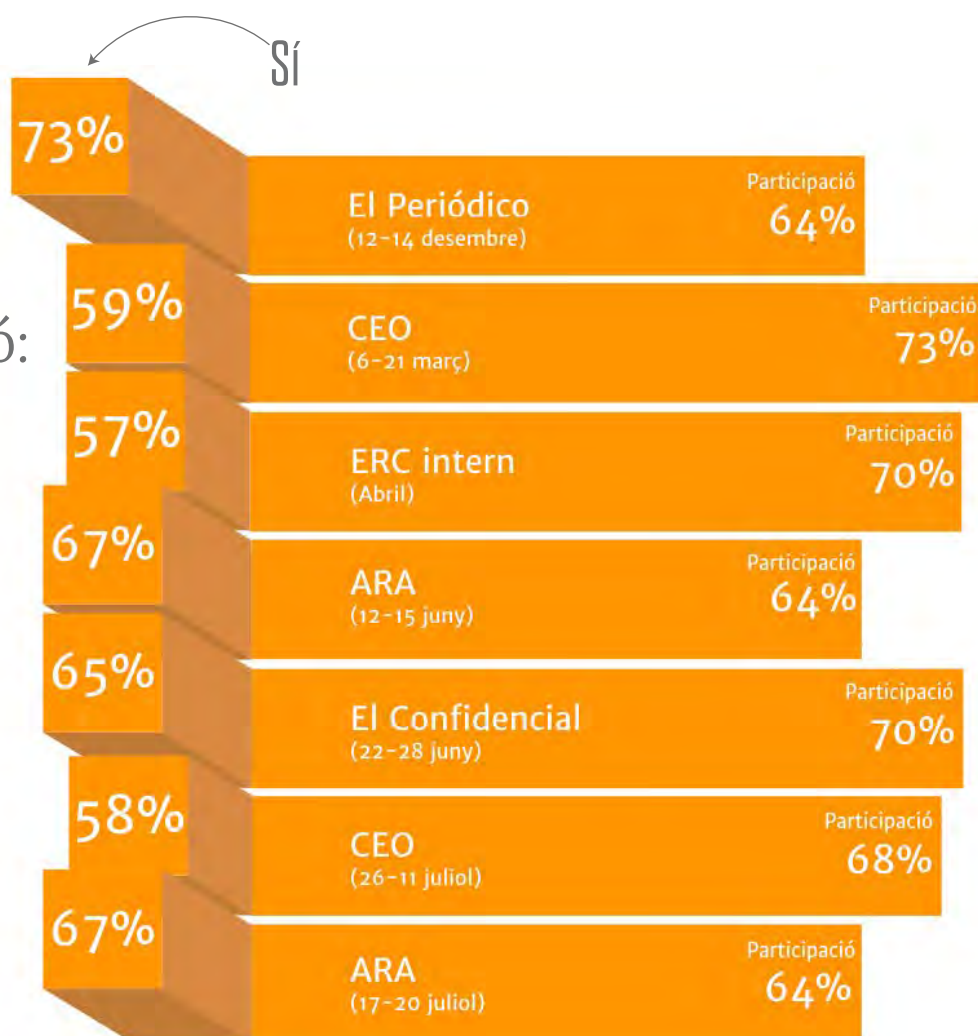

- + Cultura: *L'Aplec dels Ports, enguany a la Mata*
- + Festivals: *Emir Kusturica, a l'Iboga Summer Festival*
- + Fragments: *'Dies de pluja', de Karl Ove Knausgard*

Una majoria consolidada pel Sí

Analitzem totes les enquestes del referèndum d'autodeterminació: coincidències i diferències

MAIL OBERT DE MERCÈ IBARZ Llegir Julià Guillamon, llegir la natura

ENTREVISTA A ÒSCAR OLIVÉ 'Si els problemes al Prat continuen, les aerolínies en prendran nota'

Palau i Fabre, el solitari feliç de les platges de Grifeu

LLEGIR JULIÀ GUILLAMON, LLEGIR LA NATURA

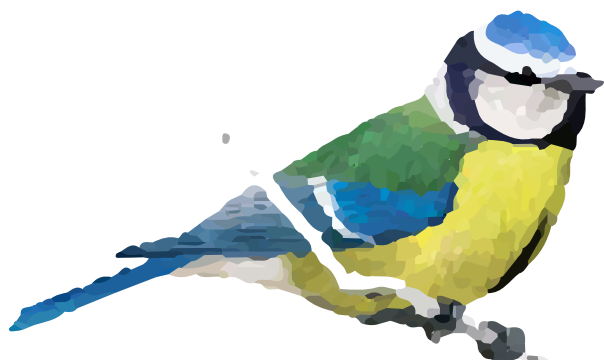
MERCÈ IBARZ

«Proses dibuixades que
evoquen i reviu en
present ocells, plantes,
arbres, bolets... i els seus
noms»

Una recomanació de lectura per a aquest estiu del 2017 que per tantes raons recordarem: llegir Julià Guillamon. Entre moltes altres autories i tants altres títols, que n'hi ha un munt per a gaudir, entre les novetats de l'any i entre els llibres de sempre, trio el seu El sifon de can Sitra, de l'editorial Comanegra. Guillamon és un escriptoràs, i tant que sí. Crític literari de referència, potser no veiem amb perspectiva els seus llibres, que en són ja uns quants. Com que no fa novel·la (se n'ha retirat, si més no de moment) ni tampoc poesia, no figura gaire com a escriptor. Sovint els seus llibres són investigacions i cròniques periodístiques, o bé catàlegs d'exposicions (ara, Palau i Fabre: val molt la pena el còmic que ha fet amb el dibuixant Toni Benages i Gallard, exposició que el dia 5 s'inaugura a Llançà). Però sempre, sempre, la seva prosa és un compendi d'observació, vivència i naturalitat expressiva. De la vida de cada dia, de la història cultural i, en aquest llibre, també de la natura: els arbres, les fruites, els ocells, les herbes del camí... Una descoberta meravellosa (una més, insisteixo sobre el còmic dedicat a Palau i Fabre).

Guillamon es va criar al Poblenou de Barcelona i els estius a Arbúcies. Aquest paisatge doble el configura, més i més. Segueix amb atenció precisa el món contemporani, les novetats i vibracions del comerç i del consum, i és alhora des de fa tres dècades un estudiós meticulós i pacient del segle XX sencer, ben en particular de la literatura catalana del primer terç del segle, quan es va fer moderna. L'abans

i l'ara. El món urbà l'embadaleix i el pertorba, sí, però sempre torna a la natura, als marges dels camins. A la ciutat observa: els objectes, els aparadors, els carrers, els bars, els costums, els canvis i desaparicions. Al poble: viu la vida que abans en dèiem natural (ocells, arbres, etc) i que ara no sé com n'hauríem de dir. Només sé que llegir Guillamon és trobar-se amb el món ple de vida del camp. I això vol dir les paraules per a anomenar aquest món. Quantíssims noms i paraules que no conec de res que aprenc en aquest

Mallerenga blava
MUSEU DEL TER

Segueix
amb atenció
precisa el món
contemporani,
les novetats i
vibracions del
comerç i del
consum

Guillamon s'acosta
a les històries que el
reclamen, que són
tantes que passen
desapercebudes i no
mereixen titulars

llibre, i d'altres que em tornen a la memòria: figues de moro, ullastre, carlets, fetges pedregats, romegueres, galzerans... i moltes més, molts més noms.

El volum recull més de cent articles que Guillamon ha publicat setmanalment a La Vanguardia. Una columna que li ha donat una bona col·lecció de corresponsals, que li agraeixen aquests escrits sobre la natura, el rectifiquen o li amplien la informació, o li donen més noms de més bestioles i plantes i marges del camí. Periodisme literari. Literatura. El sífon de can Sitra fa referència a un cartell a la carretera d'Arbúcies a Viladrau que anunciava aquest bar, que per als pagesos era el límit del poble. 'Un espai de transició entre boscos, camps i vinyes, i els carrers i les places, que es miraven sorruts i recelosos.' Els ocells feien de mitjancers entre els uns i els altres quan arribava el temps de les cireres: pagesos i ocells es trobaven a mig camí per collir-les o menjar-se-les. És la perspectiva que adopta Guillamon aquí: 'L'escriptor, sempre una mica feréstec, emboscat i poruc com una salvatgina, s'acosta al lector seguint les històries que el reclamen com cireres de cor de colom.'

Així és: Guillamon s'acosta a les històries que el reclamen, que són tantes que passen desapercebudes i no mereixen titulars. Ens les explica amb una prosa intensa i lleugera que tot sovint conforma un dibuix de molts detalls. Proses dibuixades. Com ara quan parla de l'oreneta 'retallaora', li'n diu, amb el valencianisme dels seus ancestres, per evocar un dia que en un embús a la carretera les orenetes finten, giren i salten entre els cotxes amb aquella velocitat que saben agafar. 'Al fil d'aquestes històries, el lector, distret en l'actualitat pràctica de les notícies, s'aventura en l'especulació, la ficció i la imaginació. Si tot va bé, hi ha d'haver cireres per a tothom.' I tant que n'hi ha, sí senyor, en aquest llibre.

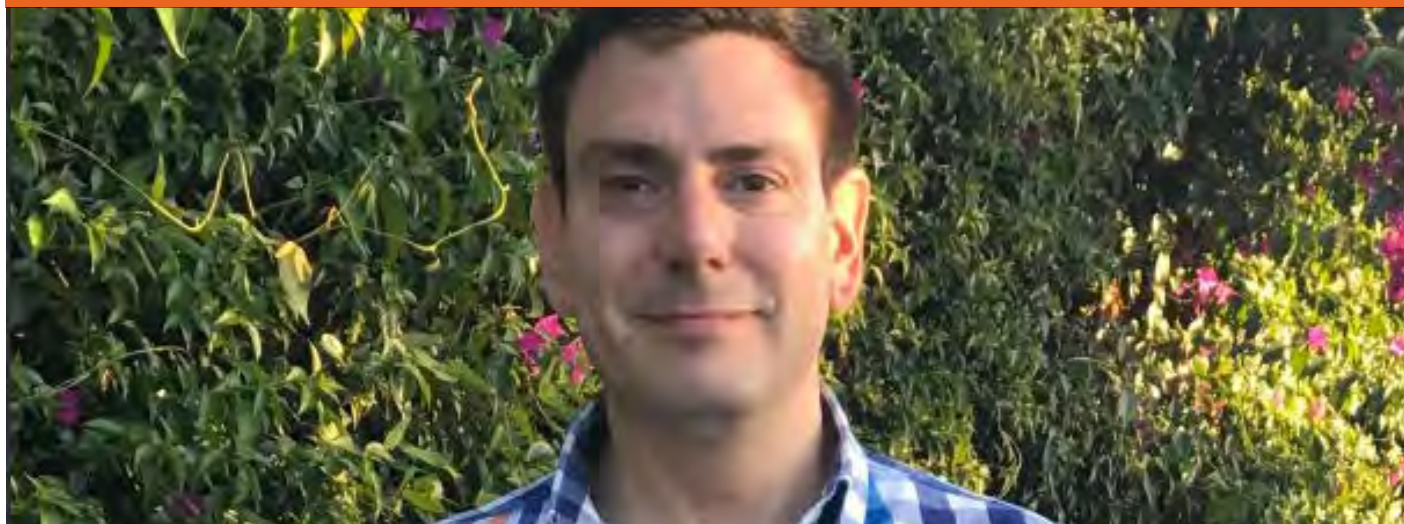
Un tastet: 'Cansat de no trobar a cap botiga de Barcelona boles de cereals per als ocells vaig decidir encarregar-ne per internet a una empresa francesa (www.planfor.es). Les vaig rebre de seguida, en vaig posar tres penjades als fils d'estendre del safareig, a la part de dintre, i al cap de poca estona, vaig tenir la primera visita: una mallerenga cuallarga, que es va quedar a la barana vigilant les boles, em va veure a mi i va sortir volant [...] M'encanta espia les mallerengues blaves mentre vaig picant el teclat. Les veig com salten pels fils d'estendre fins a la barana del balcó, s'aturen un moment, aixequen la cresta, salten a la paret i d'un bot s'arrapen a la bola de gra (que els catàlegs francesos anuncien com a boule de suif). S'hi barallen una estona sense perdre'm de vista, fins que s'impulsen a la xarxa de la bola amb les potetes i desapareixen amb un espetec, com si tinguessin les ales de cel·luloide.'

Bona lectura, bon agost. 📖

ÒSCAR OLIVÉ

‘Si els problemes al Prat continuen, les aerolínies en prendran nota’

Entrevista a l'ex-director comercial d'Aeroports de Catalunya i director general del Centre d'Estudis del Transport per a la Mediterrània Occidental

CEDIDA

JOSEP CASULLERAS

Ha estat director comercial d'Aeroports de Catalunya durant més de sis anys, i és una de les persones responsables que avui hi hagi un gran nombre de connexions intercontinentals i vols de llarg radi a l'aeroport del Prat. Òscar Olivé acaba d'assumir el càrrec de director general del Centre d'Estudis del Transport per a la Mediterrània Occidental (CETMO), des d'on impulsen, entre més projectes, la connexió del corredor mediterrani cap al sud, amb els països del Magreb. Olivé, gran coneixedor del funcionament de l'aeroport del Prat, qualifica d'inadmissible la situació de saturació que hi ha

hagut al llarg de les darreres setmanes, precisament ara que comença l'època forta de les vacances d'estiu. Alerta no només dels inconvenients que causen les llargues cues als passatgers, sinó també de l'impacte negatiu que pot tenir a nivell internacional i de les conseqüències que se'n poden derivar.

—**Dieu que la situació a l'aeroport del Prat és inadmissible.**

—Sí, perquè el que passa ara amb els controls de seguretat i el que va passar fa poc amb els controls de passaport projecten una imatge de l'aeroport que estic segur que no es queda només ens

els àmbits català i espanyol. A nivell internacional, aquestes fotografies que hem vist de cues i de gent esperant ofereixen una mala imatge de l'aeroport i de la ciutat de Barcelona. Això em preocupa moltíssim. Aquest any ha estat molt bo per a l'aeroport de Barcelona, s'han obert una infinitat de rutes i això mai havia passat en un sol any: és un rècord. A més, a final de setembre tenim a Barcelona el World Routes. I aquesta no és la millor targeta de visita. Em preocupa la imatge que dona al món una infraestructura que és cabdal per a Barcelona i per a l'economia de Catalunya. No ens ho podem permetre, hi ha massa en joc. Si volem

Vull pensar que això són situacions puntuals que es corregiran i que no tornaran a passar

A Barcelona, gràcies a les noves rutes de llarg abast que s'han obert, tenim més passatgers que arriben de fora de l'espai Schengen

tenir més companyies aèries, més rutes intercontinentals i volem ser un 'hub', hem de ser molt més eficaços en tot això.

—S'ha posat en risc aquest bon posicionament de l'aeroport del Prat?

—Vull pensar que això són situacions puntuals que es corregiran i que no tornaran a passar. Però és evident que això arriba internacionalment i que, quan seus a parlar amb una companyia aèria per a crear una nova ruta, no parles gaire de l'aeroport, perquè l'aerolínia ja dóna per fet que l'aeroport de Barcelona funciona perfectament. Si aquestes disfuncions a l'aeroport continuen i s'allarguen, potser sí que les companyies en prendran nota. Reconeixen que tenim una T-1 fantàstica, però si ens anem trobant amb aquesta mena d'incidents, la percepció internacional de l'aeroport podria canviar. Fins ara, el funcionament de l'aeroport no havia estat un element crític en la negociació, perquè les companyies sempre havien pressuposat que era bo.

—El problema és quan els arriben informacions que l'aeroport no va bé.

—Sí, aquesta és l'amenaça, perquè la companyia acaba donant un servei a un client final, a un passatger, l'experiència personal del qual, si és traumàtica, es converteix en un element molt negatiu.

—Per què hi ha hagut aquests problemes? Hi ha desídia o desinterès a resoldre'ls?

—Vaig participar en la comissió multilateral que es va crear pel problema del control de passaport amb la Generalitat, la delegació del govern, la Cambra de Comerç... I faig una lectura diferent d'aquell problema del dels controls de seguretat que hi ha ara.

—Comencem pel problema que tenim ara.

—L'empresa que presta el servei és privada, i va guanyar un concurs públic que va fer Aena. Jo no conec els termes de la licitació ni de l'adjudicació. Són cosa d'Aena. I és cert que qui fa la licitació ha

de vetllar perquè la prestació del servei es faci amb els estàndards que recull la licitació. Això és responsabilitat d'Aena. Però no puc anar més enllà, perquè és una qüestió vinculada a un procediment de contractació intern que desconec. Em preocupa la conseqüència, que és una disfunció en els filtres de seguretat, que genera unes cues que hem de suportar tots. Entenc que hi ha una mediació en marxa per part de la Generalitat. Hi ha d'haver una solució, perquè no pot ser que comencem la part forta de la temporada d'estiu amb aquest problema. I no pot ser que, quan vinguin al setembre, les grans companyies aèries del món tinguin aquesta benvinguda.

—Sí que coneixíeu més el problema dels controls de passaport.

—Sí. Per una banda és cert que a Barcelona, gràcies a les noves rutes de llarg abast que s'han obert, tenim més passatgers que arriben de fora de l'espai Schengen, i per això hi ha un increment de gent que ha de passar pel control de passaport. Però també és cert que, probablement, hi va haver un dèficit d'efectius humans i materials o tecnològics.

—Però això Aena ja ho sabia.

—Qualsevol gestor aeroportuari sap amb prou antel·lació quins avions aterren, quins s'enliren i quina capacitat tenen. Si un aeroport sap que a una determinada hora ha d'aterrar un Aerobús-380, que és un avió molt gran, sap que tindrà una capacitat màxima de cinc-cents passatgers. Si, a més, sap que l'avió ve de fora de l'espai Schengen, sap que aquests passatgers hauran de passar pel control de passaport. Per tant, aquesta informació és coneguda. Hi ha hagut una certa manca de previsió.

—Com es pot entendre que no hi hagi prou recursos per a un increment de passatgers que fa mesos que se sap que hi haurà si es té una previsió d'afluència?

—I afegiré una cosa: és evident que el que va passar amb els passaports afecta Barcelona i Catalunya com a destina-

Hi ha una activitat molt clara entre les dues ribes de la Mediterrània. Aquest, probablement, és el projecte més important que es desenvolupa

Cues al control de seguretat de l'Aeroport del Prat. ACN

cions turístiques però, en primer terme, afecta l'aeroport del Prat. Qui sofreix més això és l'aeroport. I crec que n'han pres bona nota, del que va passar, i que van entendre que això no pot tornar a passar. Tenir un control de passaports àgil és el que ens permet de continuar creant rutes de llarg radi.

—Hi ha hagut desídia?

—He sentit de tot, que hi ha hagut desídia, que hi ha hagut teories de conspiració. No hi crec massa, en aquestes teories. Jo crec que les coses s'han de fer ben fetes.

—Però la desídia també la determina un model de gestió centralitzat a Madrid.

—Jo no dubto de la professionalitat i la bona feina de l'equip de l'aeroport de Barcelona. És una gent que, des del primer minut, ha tingut molt bona pre-

disposició. Però és cert que precisament el control de passaports no depèn del gestor aeroportuari, sinó del ministeri d'Interior. Dit això, jo sempre he estat partidari d'una gestió individualitzada dels aeroports. Si ets responsable de la gestió del teu aeroport, d'un aeroport, et preocuparàs pels seus problemes i te n'ocuparàs més. I tot i que el respecti, no comparteixo el model de gestió en xarxa. Gestionar individualitzadament un aeroport és la manera de preocupar-te de tot allò que hi passa durant les vint-i-quatre hores del dia.

—I ara, al CETMO, un dels projectes que teniu entre mans és potenciar el corredor mediterrani cap al sud.

—Ara el CETMO ostenta el secretariat tècnic d'un grup de treball que es diu GTMO 5+5. És el grup de ministres de transport de la mediterrània occidental.

Hi ha Espanya, Portugal, França, Itàlia i Malta. I els cinc del sud són Mauritània, Marroc, Algèria, Tunísia i Líbia. I aquest grup definim les xarxes de transport. No saltres definim com les xarxes europees de transport i el corredor mediterrani es poden estendre als països del Magreb. I treballem en una idea, que és com es podria dissenyar un corredor transmagrebí que fos la continuació natural del corredor mediterrani que arriba fins a Algesires. Tindria molt de sentit que la continuació natural del corredor mediterrani fos aquest corredor transmagrebí. Per una raó: les relacions comercials i econòmiques entre una banda i l'altra (i especialment les de Catalunya cap al sud) són molt rellevants, especialment pel mar. Hi ha una activitat molt clara entre les dues ribes de la Mediterrània. Aquest, probablement, és el projecte més important que es desenvolupa.

Les vuit enquestes sobre el referèndum i les seves coincidències

Política Cadascun d'aquests sondatges té matisos pel que fa a les preguntes, a la realització de les enquestes, i a la mostra entrevistada

SEDA HAKOBYAN | ALEXANDRE SOLANO

Les vuit enquestes sobre el referèndum: majoria del sí i alta participació

En el debat sobre la qüestió de confiança, Carles Puigdemont va anunciar per la segona meitat de setembre un referèndum, que podia ser amb l'acord de l'estat espanyol o sense. Amb aquest nou escenari, que es va concretar amb l'anunci de la votació de l'1 d'octubre, les enquestes dels diferents mitjans de comunicació i el Centre d'Estudis d'Opinió (CEO) s'han anat succeint fins a sumar un total de vuit sondatges.

Òbviament, cadascun d'aquests sondatges té matisos pel que fa a les preguntes, a la realització de les enquestes, i a la mostra entrevistada. Aquesta diversitat ens permet tenir una radiografia general sobre la participació i el vot en el referèndum.

La participació i els possibles llinars que poden legitimar la consulta han estat unes de les qüestions principals de la votació. Com a solució, el govern ha decidit de considerar com a vàlida l'opció que tregui més vots, independentment de la participació, com aconsella la Comissió de Venècia. Un llinar mínim podria in-

Les semblances entre els sondatges ens permeten de treure conclusions. ARXIU

La participació ha estat una de les qüestions principals de la votació

centivar el boicot i l'abstenció dels que s'hi oposen i podria significar la imposició dels plantejaments d'aquests, un fet injust que podria privar la majoria de la victòria.

Una participació al nivell dels altres referèndums

Les enquestes diuen que entre el 54% i el 73% de la població té intenció d'anar a votar, i que hi ha una part important de la població que, si bé no està d'acord a fer un re-

ferèndum sense el vist-i-plau de l'estat espanyol, estaria disposada a participar si el govern posa urnes.

Participació segons les diferents enquestes

Dins de l'interval, trobem diferències que poden ser explicades per les preguntes de cada sondatge. El CEO no pregunta directament sobre la participació, ja que una de les opcions de vot que dona és l'abstenció. Hi ha part de

l'electorat que prefereix mostrar el seu rebuig a la independència encara que tingui decidit no participar.

Cal afegir que la intenció no es pot assumir com una previsió de la participació, ja que acostuma a ser menor que la declarada en les enquestes. En l'enquesta interna d'ERC, tot i haver-hi una intenció del 70,4%, les estimacions mostren una participació d'entre 2,91 i 3,12 milions de votants, cosa que vol dir que hi hauria una participació d'entre el 57,7 i el 58,7% del cens.

La que mostra una participació més baixa és la de La Vanguardia, segurament a causa de la formulació de la pregunta. La majoria d'enquestes fan una pregunta semblant a la següent: 'l'1-O la Generalitat ha convocat un referèndum sense acordar-lo amb l'estat espanyol, vostè que farà?', i permeten de respondre en diferents graus (segur que sí, possiblement sí, etc.). La Vanguardia, en canvi, fa una pregunta dicotòmica ('participaria vostè en un referèndum unilateral?') que pot allunyar els indecisos o els que poden participar encara que no hi estiguin d'acord.

En qualsevol cas, sembla que la participació se situaria al mateix nivell que la resta de referèndums vinculants que s'han fet a Catalunya, el de la reforma de l'Estatut del 2006 (49%), el de la Constitució Europea del 2005 (41%), el de la permanència a l'OTAN del 1986 (63%), el de l'Estatut del 1979 (59%) i el de la Constitució del 1978 (69%).

El gran canvi: la mobilització del no

Una de les grans qüestions

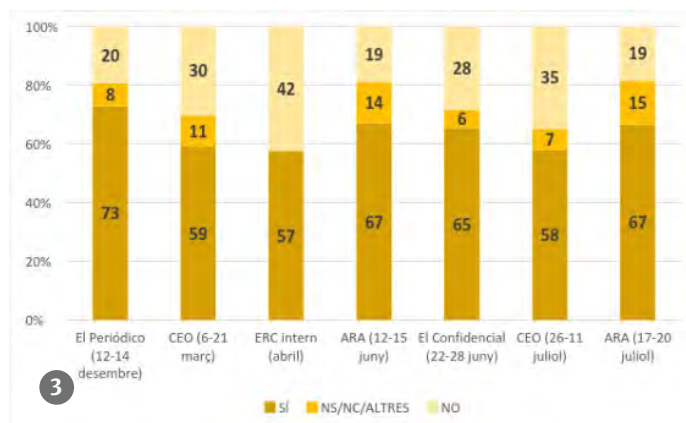
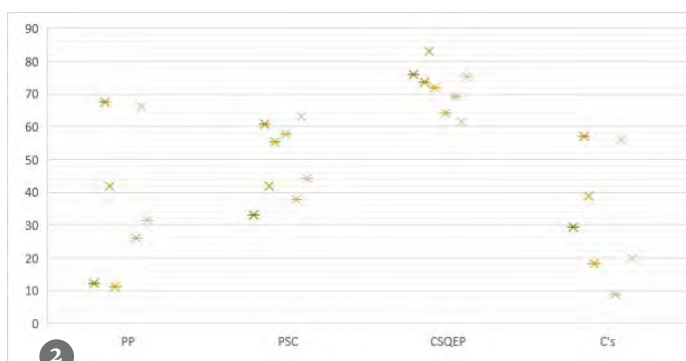
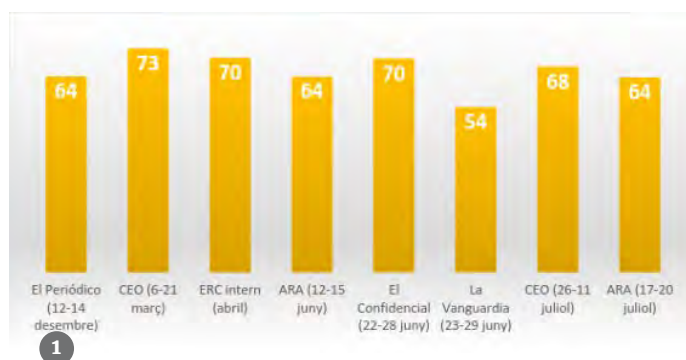
que mostren les enquestes i que podrien diferenciar aquest referèndum del del 9-N és la mobilització de part dels contraris a la independència. El fet que el resultat sigui vinculant, que s'apliqui el resultat que surt de les urnes, i el fet que sigui una votació amb garanties com ara tenir un cens, una campanya o una mesa per sorteig, poden ajudar a mobilitzar una part dels que s'oposen a l'estat independent.

També és important el màxim de normalitat en els punts de votació. Està demostrat que hi ha una relació entre la distància respecte del col·legi electoral i les probabilitats de votar, de manera que seria desitjable una normalitat màxima. Per exemple, el 9-N, a Mataró, només va haver-hi disponibles cinc dels trenta-tres espais habituals per a votar, i a Granollers es va passar de vint-i-nou a tres. És molt probable que aquests canvis, així com el fet que es modifiquin les ubicacions dels punts de votació, siguin clau per a la mobilització de la població.

Actualment, segons l'última enquesta, que ha fet l'ARA, un 35% dels que no volen la independència, molt possiblement aniran a votar l'1-O. Entre els votants de les formacions independentistes la mobilització és gairebé unànime, mentre que a les formacions que no volen la independència hi ha diferències significatives.

Participació dels votants dels partits no independentistes segons les enquestes

Els votants que es mostren més predisposats a votar són

1. Participació al referèndum ARAVOT // 2. Percentatge de participació entre els votants de partits del no ARAVOT // Distribució del vot segons els sondatges. ARAVOT

Totes les enquestes que s'han publicat mostren que els resultats serien a favor de la independència

els dels comuns, formació favorable al dret de decidir. Les enquestes situen la seva participació entre el 62% i el 83%. Per tant, anant amb peus de plom, podem assegurar que una majoria de votants dels comuns tenen la intenció de participar l'1-O.

Els votants socialistes tenen un comportament que es diferencia molt del dels seus dirigents. Entre un 33% i un 63% opten per votar en el referèndum sense aval. Encara que un interval molt gran, fins i tot el punt més baix, un terç de l'electorat, és una part significativa del PSC.

En el cas de les dues formacions que han utilitzat el rebuig a la independència com a reclam electoral principal, PP i Ciutadans, les dades de la participació són més disperses. La més alta la marca el CEO, segons el qual es mobilitzarien més de la meitat dels votants. Això, però, és perquè no es preguntava directament per la participació, i una gran part

d'aquests votants prefereixen mostrar la seva oposició a la independència. Els punts mínims els marquen l'ARA en el cas del PP (11%) i La Vanguardia en el cas de Ciutadans (9%). Són unes xifres que no es poden negligir, ja que aquest mínim significaria uns 105.000 votants.

El resultat, lluny de l'empat tècnic.

Totes les enquestes que s'han publicat mostren que els resultats serien a favor de la independència. Si, a més d'aquestes dades, tenim en compte el fet que la participació podria ser similar a la dels altres referèndums, el resultat és indiscutible.

Intenció de vot dels que participarien en el referèndum

Les diferències dels diferents sondatges estan lligades, en bona part, a la participació. En les del CEO, que recullen una gran mobilització del no, el resultat s'ajusta, encara que

les diferències continuen sent molt clares.

Per a entendre els resultats que mostren les enquestes cal fer dues matisacions. La primera és que no s'ha d'entendre tota l'abstenció com un boicot a la independència. El mateix CEO pregunta per quin motiu no aniran a votar els que tenen intenció d'abstenir-se. Certament, una part ho farà perquè el referèndum no té l'acord del govern espanyol (33%) o per a preservar la unitat d'Espanya (17%), però una altra part important ho farà perquè no li interessa el tema (13%), perquè no té una postura ferma (6%), perquè no ho considera prioritari (6%) o per una desmotivació política (17%).

Per tant, la majoria dels que s'abstenen no ho fan per a boicotar el referèndum o perquè hi estan en contra, sinó que es mantenen indiferents i no volen contribuir a cap de les dues opcions. Aquest hauria de ser l'objectiu de l'abstenció. Seria un error sumar tota l'abstenció al no. ■

Palau i Fabre, el solitari feliç de la platja de Grifeu

L'escriptor Josep Palau i Fabre a Llançà als anys seixanta. ANICET ALTÉS

MONTSERRAT SERRA

El poeta alquimista es va instal·lar a Llançà el 1961 i a partir del 1972 hi va passar els estius. Els seus contes van quedar amarats d'aquell viure i d'aquell paisatge

L'escriptor Josep Palau i Fabre (Barcelona, 1917 - Caldes d'Estrac 2008), autor dels *Poemes de l'Alquimista*, que és un recull la seva obra poètica, i *Quaderns de l'Alquimista*, que és un recull dels seus assaigs, i gran especialista en l'obra de Picasso, es va instal·lar a Llançà el 1961, després de catorze anys d'exili

voluntari a París. Es va fer una caseta a Grifeu, a la costa que hi ha entre Llançà i Colera, i allí, solitari, hi va viure deu anys. Després va tornar a Barcelona, però no va deixar de passar els estius a Grifeu.

L'especialista en Palau i Fabre Julià Guillaumon diu que Llançà i la platja de Grifeu són uns dels escenaris fonamentals

de l'obra d'aquest autor: 'A la casa de Grifeu, que va batejar amb el nom de L'Alba en homenatge a Ramon Llull, hi va dur a terme una activitat molt intensa: hi va escriure contes, assaigs i articles, i va elaborar alguns dels seus estudis sobre Picasso, que han esdevingut una referència internacional. Però, sobretot, hi va retrobar la joia de viure, després d'anys d'insatisfaccions.'

Enguany se celebra el centenari del naixement de Palau i s'ha declarat el 2017 Any Palau i Fabre. Entre les activitats programades, hi haurà l'exposició *Joia de vi-*

ure! Llançà, l'estiu, Josep Palau i Fabre i Picasso, comissariada per Guillaumon, del dia 5 d'agost i fins al dia 11 de setembre a la Sala de Cultura de l'Ajuntament de Llançà. És un cant a aquells anys de vida i d'obra de Palau, però també és un bon recurs per a explicar com era el Llançà dels anys seixanta i setanta, com hi va arribar el turisme i com és aquest poble avui. I per a explicar la creació lliure que Palau compartia amb Picasso. Julià Guillaumon en fa el paral·lisme: 'Tots dos segueixen una evolució similar: des de la tristesa i el sentit

Palau i Fabre a Grifeu el 1972, preparat per anar a l'aigua. ANICET ALTÉS

tràgic de les primeres obres fetes a Barcelona i de l'època blava, Picasso introdueix en les seves composicions una altra idea de la vida a prop del mar, lligada als mites mediterranis. De la mateixa manera, Palau deixa enrere la visió tràgica de la vida que havia manifestat en la poesia i el teatre, i introdueix la sensualitat, la ironia i l'alegria.'

Aquest reportatge forma part d'una sèrie de tres reportatges dedicats als escriptors i a la influència dels paisatges d'estiueig en les seves obres. Ja s'han publicat **Vinyoli i els vint-i-cinc estius a Begur** i **El Maestrat de Martí Domínguez**.

L'home solitari d'Els noms de Liliانا

Coincidint amb l'exposició sobre Palau i Llançà, també s'ha editat el llibre en format còmic *Josep Palau i Fabre. La joia de viure*, que fa funcions

'Josep Palau i Fabre era feliç a Llançà. Hi menava una vida apartada i rutinària'

de catàleg, escrit per Julià Guillamon i il·lustrat per Toni Benages i Gallard. En el text introductori, que signen Guillamon i Cristina Pueyo, i que és un seguit de records que va viure la parella arran de la seva amistat amb Palau, a Llançà, durant dues dècades, podem conèixer fets com els següents:

'Josep Palau i Fabre era feliç a Llançà. Hi menava una vida apartada i rutinària. Es llevava molt d'hora al matí, esmorzava, pujava al pis de dalt de la caseta de Grifeu i treballava una mica en una activitat que no li donés gaire feina. [...] Després baixava a

comprar en una botigueta que obria els estius a la carretera, anant cap a cap de Ras i, més tard, al súper de Grifeu on, com una concessió especial, la mestressa accedia a portar-li un bistec petit perquè no hagués d'anar caminant fins al port. A les deu, agafava una tovallola ratada i baixava a la platja de Grifeu. Hi anava d'hora per no trobar-hi gent.'

A la dècada dels seixanta, Palau va escriure dos contes que tenien molts elements autobiogràfics i que situaven el relat en aquests territoris de l'Alt Empordà. Tal com destaca Julià Guillamon en el pròleg del volum *Contes despullats*, que s'ha editat aquest any a Proa, *Els noms de Liliانا* va ser escrit el setembre de 1964 i *La llegenda dels ulls de sirena* l'agost del 1969.

En el conte *Els noms de Liliانا* apareix la idea de la separació i l'oblit del món:

'Eusebi hauria aparentat un

home normal tot i la solitud en què vivia. Cal fer molt de camí per anar-lo a veure. Malgrat les dificultats, alguns dels seus amics no es resignaven a deixar-lo del tot sol. S'havia retirat en una casa de camp abandonada, que comprà per quatre rals dalt d'un cim.'

Guillamon al mateix pròleg dels *Contes despullats*, diu: 'Palau havia aconseguit el somni d'adolescència i joventut: viure en contacte amb la natura, en pau amb ell mateix, i escriure la seva obra.' I també: 'A la caseta de Grifeu, als anys seixanta, no sentia la solitud com un estigma, com en l'època del poeta tràgic, als anys quaranta a Barcelona.' Palau s'inspirava en personatges com el poeta Hölderlin, que havia viscut els darrers anys tancat en una torre; Rimbaud i el seu refugi a Etiòpia; Walter Benjamin i el molí d'Eivissa on va viure, o el seu estimat

Palau i Fabre a la seva casa de Grifeu llegint. ANICET ALTÉS

Palau i Fabre tenia una concepció massa fantasiosa d'aquell viure en comunió amb la natura i no va ser tan fàcil

Antonin Artaud, que es va recloure en un sanatori.

Però Palau i Fabre tenia una concepció massa fantasiosa d'aquell viure en comunió amb la natura i no va ser tan fàcil. Explica: 'Tornava de París amb la idea que al Mediterrani es podia fer una vida salvatge, tot el dia al sol, mig despullat, i va enxampar la gran nevada de Nadal de 1962. Es va tancar a casa amb pany i clau, es va posar tota la roba que tenia a sobre i va començar a saltar per treure's el fred. Va patir por de tenir un atac de cor.'

A més, per a Guillaumon, el Palau d'*Els noms de Liliana* és un home de quaranta-set anys que viu a Grifeu sense companya, com ha viscut sempre, però que ha trobat en la imaginació una cura per als mals que el turmentaven.

El mar i els ulls de sirena

En un altre relat escrit als anys seixanta, *La llegenda dels ulls de sirena*, 'fa una evocació als rituals pagans, inventats, dels mariners empordanesos, a propòsit d'una excursió a la cala Tavellera, entre Port de la Selva i Cap de Creus. Aquesta excursió es devia produir realment: el devien convidar quan vivia a Grifeu, va participar en el sopar i es va quedar adormit a la platja. A partir d'aquí va imaginar episodis fabulosos del passat. El punt de partida de la seva especulació són els ulls de sirena o ulls de Santa Llúcia, la tapa d'un molusc gastròpode que es trobava habitualment a les cales de Llançà.' Ho escriu Julià Guillaumon al pròleg de *Contes despullats*.

'Segons en Nando, que

havia estat reprimint la seva explicació, allò eren autèntics ulls de sirena. Quan el cristianisme escombrà el paganisme de la Mediterrània, les sirenes anaren desapareixent. Es refugiaren totes, primer, a la Mediterrània occidental. [...] L'últim lloc del món on hi hagué sirenes fou a la costa del Cap de Creus, i és ben sabut que l'Empordà nasqué de l'encontre d'un pastor i una sirena. L'avi d'en Nando contava que el seu avi encara n'havia vist una a Culip, i els xucladors i remolins que hi ha per aquells encontorns, tan temuts pels mariners, i on tants han perdut la vida, menen a les balmes on vivien les sirenes, que són ara llurs cementiris. [...] La manera com s'han de guardar els ulls de sirena és dins un vas de

vidre verdós i ple d'aigua. Allí retroben llur element i, a voltes, en el moment més impensat, us adoneu que un dels ulls us està mirant de debò, i que us està mirant amb amor.'

També trobem més referències a Llançà, al paisatge de l'Alt Empordà i a la particular condició de Palau en aquella època en altres contes: A *Les metamorfosis d'Ovídia* Palau descriu la platja de Grifeu en l'època dels anys vuitanta i noranta, en què hi amarraven les barques i calia travessar la barrera que feien per a arribar a l'aigua neta. 'L'aigua nova rejuveneix la protagonista que celebra les noces del cos amb el mar. Els personatges de Palau són submarinistes de la vida interior', escriu Guillaumon al pròleg dels *Contes despullats*. I també hi assenyalava que hi ha un conte sobre la tramuntana, *El llampat i la tramuntana*, del 1983.

Tot plegat, Julià Guillaumon ho sintetitza així: 'En els seus contes hi ha sempre ironia, sensualitat, idees sorprenents i estan sempre molt ben acabats, amb frases finals carregades d'intenció que introdueixen un punt de fuga a l'argumentació central o que tanquen de cop.' I conclou: 'Llegint aquests contes és inevitable recordar-lo a la platja i a la caseta de Grifeu, fent gimnàstica per mantenir-se jove, dutxant-se a raig d'aigua freda de dipòsit i menjant com un pardal. [...] A *Contes despullats* i *La tesi doctoral del diable* hi ha un Palau solar, feliç i vital. Editar de nou aquests llibres és retornar a un dels millors moments de la seva vida d'escriptor.'

GONZALO BERGER

‘El govern de la república preferia la victòria feixista abans que una victòria catalana a Mallorca’

Entrevista amb el doctor en Història que ha fet la tesi doctoral sobre les Milícies Antifeixistes de Catalunya

PERE CARDÚS

PERE CARDÚS

Gonzalo Berger va acabar la tesi doctoral el maig del 2017 i la va llegir fa quatre dies. Ha estudiat a fons les Milícies Antifeixistes de Catalunya durant el període del 21 de juliol de 1936 al 31 de desembre del mateix any. És un dels pocs estudis en profunditat que s'han fet d'aquest exèrcit que va defensar Catalunya els primers mesos de la guerra començada amb l'alçament feixista espanyol. Segons Berger, aquells primers mesos de guerra, la Generalitat funcionava com un estat independent amb exèrcit propi. Aquest nivell d'autogovern no agradava gens ni mica al govern de la república espanyola, que va esforçar-se per minvar el poder de la Generalitat i afeblir-ne la capacitat financera. En aquesta entrevista, Berger explica l'episodi de l'intent de les Milícies de recuperar Mallorca de les urpes del feixisme i de com va ser boicotat –també amb asfíxia econòmica– pel govern espanyol per a impedir un poder massa fort de Catalunya.

—Una tesi sobre les Milícies Antifeixistes de Catalunya. Han estat poc estudiades?

—El meu centre d'interès en la recerca com a historiador és la guerra del 36. A partir de recerques prèvies vinculades a qüestions de demografia i mortalitat durant la guerra, vaig detectar que hi havia un buit historiogràfic molt important en relació amb els primers mesos de la guerra a Catalunya i, especialment, sobre les Milícies. A conseqüència d'aquesta necessitat de conèixer amb més exactitud què van ser les Milícies Antifeixistes, vaig plantejar la tesi doctoral. Encara no entenc que hi hagi aquest buit sobre un dels moments més importants de la història de Catalunya. És el moment on tot era possible i tot estava per fer.

—Un moment convuls socialment...

—A Catalunya es va viure, en paral·lel, una revolució i el desenvolupament de l'autonomia política del país. Aquests mesos i tot allò que tenia a veure amb

Vaig detectar que hi havia un buit historiogràfic molt important en relació amb els primers mesos de la guerra a Catalunya

Van ser un exèrcit organitzat, format i finançat pel govern de la Generalitat i pels catalans. Això no vol dir que no hi hagués voluntaris que procedissin

el poder real –en un context de guerra, el control de l'exèrcit– són elements cabdals per a entendre què va passar després. A tots nivells. A la rereguarda, a l'arena política, el desenvolupament posterior de la guerra i la relació entre el govern de la república espanyola i el govern de la Generalitat.

—I què eren les Milícies? Un exèrcit català independent?

—Van ser –ho. Van ser un exèrcit organitzat, format i finançat pel govern de la Generalitat i pels catalans. Això no vol dir que no hi hagués voluntaris que procedissin d'altres llocs. De la península i de l'estranger. Un 5% dels voluntaris d'aquests primers mesos de guerra eren estrangers. N'hi havia que havien vingut per les Olimpíades Populares. Després, en van venir molts més que es van enquadrar a les Milícies. Són una organització que neix de zero perquè la quarta divisió de l'exèrcit espanyol havia estat dissolta a Catalunya com a resposta immediata a l'alçament feixista. El govern de la república espanyola va donar ordre de desmobilitzar la quarta divisió, que era la que estava cobrint la regió catalano-aragonesa.

—Per què la va desmobilitzar?

—Arran de l'alçament i els dubtes sobre l'obediència dels caps militars, desmobilitzar la divisió era una manera d'evitar que les tropes fossin posades al servei del cop d'estat militar. Es desconnectava la tropa dels comandaments. La conseqüència d'això va ser un buit de poder a Catalunya. L'exèrcit és el factor més important de poder en temps de guerra. La Generalitat construeix, de zero, una força armada quan veu la resposta popular a l'alçament feixista.

—Qui tenia el control de les Milícies? El govern o el comitè central de les Milícies?

—Un dels objectius de la meua investigació era respondre això. Sempre s'havia parlat de les atribucions del comitè central de les Milícies. S'ha debatut si tenia el control real de la resta de comitès

locals. Si estava controlada per la CNT, el PSUC... I si era un contrapoder de la Generalitat. Els resultats de la meua recerca assenyalen perfectament que el comitè central de les Milícies va ser creat pel decret de formació de Companys. Fou un acord del govern amb les organitzacions antifeixistes. Es van crear amb voluntat de defensar Catalunya. I el comitè central de les Milícies va ser l'eina que va fer servir el govern, d'acord amb les organitzacions polítiques i els sindicats, per a organitzar i dotar de capacitat militar els voluntaris per a defensar Catalunya. Recordem que Saragossa i gran part de l'Aragó van quedar en mans dels sollevats. Per tant, hi havia un risc clar per a Catalunya detectat pel govern de la Generalitat.

—Quants voluntaris es van allistar a les Milícies?

—Aquesta és la gran pregunta, perquè és difícil de dir una xifra gaire exacta. S'ha especulat molt sobre això. S'han fet hipòtesis a partir dels testimonis de la memòria oral. Però les xifres que han sortit són molt contradictòries. Jo ho he investigat a partir dels subsidis que es van pagar a partir del 15 d'agost de 1936. La Generalitat va començar a pagar un subsidi a tots els milicians. He arribat a la conclusió que hi havia uns vint mil milicians a tots els fronts –Mallorca, Aragó i Madrid– durant el mes d'agost. I aquesta xifra va créixer fins a arribar a uns quaranta mil, el novembre, quan es va crear l'Exèrcit Popular de Catalunya.

—Un dels primers objectius de les Milícies va ser la recuperació de Mallorca?

—Aquesta va ser una iniciativa que va néixer molt aviat. Es va veure la necessitat de recuperar Mallorca del control dels sollevats. Es va considerar l'operació militar pocs dies després de l'alçament. Era una operació arriscada perquè calia fer un desembarcament amb les condicions de l'època i les condicions militars i tècniques de la Generalitat. Les primeres columnes cap a les Illes van sortir el 3 d'agost. Es van desplaçar del port de Barcelona al port de Maó. Menorca

Tot allò que passava a Catalunya, i les decisions del govern de la Generalitat, era molt mal vist pel govern de la república

Un grup de milicians catalans que va participar a l'operació de Mallorca. ARXIU CNT AMSTERDAM

havia quedat en mans de la república. Mallorca era un objectiu a l'abast perquè havia quedat aïllada del gruix de la zona ocupada pels feixistes. I era important perquè controlava el trànsit marítim entre els ports de França i els ports de la costa catalana i valenciana. El control feixista de Mallorca era una amenaça directa amb possibilitat de bombardejar Barcelona i el litoral català amb l'aviació. La Generalitat sabia que a Mallorca, entre la població, hi havia militants del Front Popular disposats a lluitar.

—Quants voluntaris van formar les columnes destinades a recuperar Mallorca?

—El nombre de combatents de Mallorca és una altra de les dades que ha ballat fins ara. Però en les hipòtesis publicades no s'havien treballat les fonts d'arxiu. S'havia parlat de molts més combatents dels que hi havia realment. I això s'ha-

via fet per desprestigiar les Milícies i el govern. Dient que eren molts més que les tropes mobilitzades pels militars de l'alçament es donava la imatge de fracàs, d'incapacitat, de manca de preparació i de caos. La veritat és que totes les forces lleials a la república del front de les Illes Balears sumaven uns cinc mil efectius. Mil cinc-cents d'aquests efectius ja eren militars o forces d'ordre públic abans de la guerra. Quatre mil eren milicians i milicianes. El dia 16 d'agost en van desembarcar uns dos mil a Mallorca.

—Aquesta operació no era ben vista pel govern espanyol?

—No tan sols aquesta operació. Tot allò que passava a Catalunya, i les decisions del govern de la Generalitat, era molt mal vist pel govern de la república. Hi va haver un boicot en relació amb l'armament. Una qüestió important era la pólvora. Catalunya no estava en disposició de fa-

bricar-ne. Podia fabricar cartutxos, però sense la pólvora adequada no servien. A Catalunya es fabricava pólvora amb fum que no anava bé per a l'armament perquè l'acabava obturant. Hi havia molt poc armament a Catalunya. El govern espanyol va blocar l'entrada d'armament des de l'estranger i la península.

—Es va impedir l'abastament?

—Es van tancar les vies per a alimentar la indústria de guerra, imprescindible per a encarar el conflicte en condicions. Es va blocar la compra de matèria primera. En aquell moment, allò es feia comprant divisa internacional. Ho havia de fer el Banc d'Espanya. La indústria catalana va dipositar els diners al Banc d'Espanya, però el banc va posar entrebancs a l'accés a la divisa internacional. I finalment, hi va haver també un boicot en aspectes financers. A partir del novembre, Catalunya va haver de finançar

la guerra amb uns crèdits abusius de venciment mensual del govern espanyol. El govern de la república espanyola va atorgar uns crèdits de guerra a la Generalitat que s'havien d'anar renovant cada mes. Ho feia amb la voluntat d'ofegar financerament la iniciativa de la Generalitat.

—Era un càstig contra l'autogovern català?

—Diguem que els preocupava més que Catalunya no fos obedient i acceptés el comandament de l'exèrcit de la república, que no pas que pogués encaixar amb èxit el conflicte amb el bàndol feixista. En aquest context, el cas de l'operació de Mallorca és un exemple claríssim d'aquesta actitud. Perquè el dia 26 d'agost, en plena operació, quan les Milícies lluitaven per assegurar els territoris recuperats a l'illa, Indalecio Prieto va escriure un article molt difós per la premsa del centre de la península que criticava durament l'actitud de la Generalitat i la campanya de Mallorca. Denunciava que s'havia fet d'amagat del govern de la república.

—Però Mallorca era una posició geoestratègica molt important. No era pas una anècdota sense conseqüències, la possibilitat d'alliberar-la dels feixistes.

—Les Illes eren una peça decisiva per al control del Mediterrani. I això tenia una importància en el context internacional. Ja no era tan sols una qüestió amb efectes i conseqüències en la guerra del 36. Els mesos de guerra posteriors es va demostrar aquesta importància estratègica. Era un lloc ideal per a situar bases d'aviació que van contribuir molt a la pèrdua de la guerra a Catalunya. Des d'allà, es va bombardar sistemàticament la indústria de guerra i la ciutat de Barcelona. Aquesta importància quedava palesa perfectament a les actes del comitè central de les Milícies durant el mes d'agost. Era fonamental recuperar Mallorca. Era l'espasa de Dàmocles que penjava damunt del cap dels catalans. Però amb aquella victòria, Catalunya s'hauria consolidat com a força militar i com a poder polític. I

Dues de les cinc milicianes antifeixistes de Mallorca. ARXIU CNT AMSTERDAM

això no agradava gens al govern de la república. I va preferir humiliar Catalunya forçant-ne la retirada. La recuperació de Mallorca hauria estat fonamental per a guanyar tota la guerra. I aquella victòria era a l'abast.

—Algú devia aplicar un 'abans blava que trencada'? Preferien una victòria feixista abans que una victòria catalana a Mallorca?

—Hi devia haver motius que algun dia algun historiador podrà explicar amb dades i documentació. Potser tenia implicacions internacionals. A mi se m'escapa l'explicació. Però el reembarcament de la força expedicionària catalana es va fer per ordre del ministre de la Marina, Indalecio Prieto. El dia 3 de setembre, l'estat major de l'es-

quadra republicana va cridar el capità Alberto Bayo, comandant de l'operació de Mallorca, al creuer Libertad. Li van comunicar que aquella nit es retiraria tota l'esquadra republicana i quedarien abandonats a Mallorca. Que tenien l'opció d'embarcar-se amb ells i anar a combatre al front d'Andalusia. Li van comunicar que, si no ho feien, quedarien abandonats i sense cobertura.

—Amb algun agreujant, oi?

—Sí. Li van comunicar que, si anaven a lluitar a Andalusia, rebrien tot el suport de l'esquadra i de la flota. Això demostrava que no és que no hi hagués capacitat de donar suport des de l'esquadra, sinó que no hi havia voluntat de fer-ho. No és que no poguessin. No volien donar suport a la força expedi-

cionària catalana a Mallorca. La força naval sabia que, si es retirava, no hi hauria victòria possible, ni tan sols retirada. Els oficials de l'exèrcit de la república no podien ordenar la retirada de les milícies perquè no tenien cap autoritat per a fer-ho. Però els van dir que, si no embarcaven, quedarien 'lliurats a una mort segura i a un fracàs de les forces lleials'.

—I aquesta recomanació va ser acceptada?

—El capità Alberto Bayo era el comandament dels homes i les dones de les columnes catalanes. Però aquests homes i dones eren voluntaris. I hi havien anat per un motiu. No per obediència militar. I això ho demostra que, quan són retornats a la península, no se'n van anar al front d'Andalusia. Van tornar a Barcelona i van tornar a lluitar al servei de les Milícies Antifeixistes de Catalunya. De fet, el capità Bayo no va explicar pas a les tropes que es tractés d'una retirada. Els va dir que s'embarcaven per desembarcar a Palma. Si hagués dit la veritat, segurament aquells voluntaris s'haurien quedat a lluitar, encara que no hi hagués gaires opcions de victòria. Llegint les memòries dels voluntaris que van ser a Mallorca, es veu clarament la sensació de traïció que van viure. Havien fet sacrificis importants. Els combatents de les columnes que van lluitar a Mallorca van tenir una sensació de traïció molt gran. Però no hi havia possibilitat de victòria sense el suport de l'esquadra republicana. La força aèria italiana imposava el seu predomini i ho hauria fet encara més.

—Dieu que aquestes tropes van tornar a Barcelona i van continuar lluitant?

—Uns van tornar pel port de València i els altres, directament, al port de Barcelona. Entre setembre i novembre, el govern de Catalunya va destinar deu mil combatents perfectament equipats i l'artilleria disponible del front d'Aragó a la defensa de Madrid. I això tenia unes conseqüències. Perquè amb aquests deu mil homes s'hauria pogut

alliberar Mallorca o recuperar Saragossa. Però el front d'Aragó va quedar estancat. Defensar Madrid no era una prioritat estratègica de Catalunya. Es va fer i està molt bé. Però l'esforç de guerra que fa Catalunya, finançat per la Generalitat, queda malmès amb aquest enviament de forces al centre de la península. Es va acabar imposant una lògica militar del govern de la república que va perjudicar greument els interessos de Catalunya.

—Així, el govern espanyol va debilitar la posició de defensa de Catalunya amb el boicot estratègic militar i l'asfíxia econòmica?

—A partir de l'octubre, la Generalitat va entrar en col·lapse financer. Durant el mes de novembre, Tarradellas es va entrevistar amb Negrín i el president del Banc d'Espanya a València. I el Banc d'Espanya va accedir a donar crèdits de guerra, però no es va fer cap transferència. Tarradellas no volia acceptar aquells crèdits perquè considerava que eren insuportables per a les finances de la Generalitat. Però no van tenir més remei que fer-ho perquè la Generalitat tenia deutes amb els proveïdors i no podien pagar als milicians.

—Una situació molt semblant a l'actual...

—Es van demanar dos-cents milions de pessetes, però el govern de la república tan sols els va donar trenta milions, el novembre, i trenta més, el desembre. Però en forma de crèdits de guerra. Només servia per a cobrir la despesa del mes. Així, el govern espanyol mantenia sempre contra les cordes l'autonomia política catalana. No deixaven caure la Generalitat, però no li donaven cap capacitat de millorar res. I Catalunya no era pas un estat independent. La república espanyola l'hauria d'haver tractat com un territori propi. I no ho feia. Això és molt simptomàtic. Recordem que parlem del setembre del 36. Van anar tensant la situació fins al maig del 37, quan van recuperar el control polític del territori. ■

Si hagués dit la veritat, segurament aquells voluntaris s'haurien quedat a lluitar, encara que no hi hagués gaires opcions de victòria

Tarradellas no volia acceptar aquells crèdits perquè considerava que eren insuportables per a les finances de la Generalitat

VICENT
PARTAL

director@vilaweb.cat

EL MOMENT MÉS DELICAT ÉS ARA

Ahir, al Parlament de Catalunya, vàrem veure i viure moments d'un cinisme polític difícil i impossible de superar.

Com quan el diputat del PP Alejandro Fernández es va atrevir a afirmar que Junts pel Sí i la CUP no acceptarien el resultat d'un referèndum acordat i legal, si el resultat d'aquest referèndum era negatiu. Fernández parlava del referèndum legal i acordat, aquell que el seu partit es nega rotundament a fer. I malgrat això, es permetia encara d'acusar Junts pel Sí i la CUP, que precisament lluiten contra l'estat que governa el seu partit per aconseguir el dret de votar de tots els catalans. Dels qui volen votar que sí i dels qui volen votar que no.

A aquella mateixa hora, per si calia un contrast més nítid encara, dos alts funcionaris de la Generalitat havien de perdre el matí declarant davant la Guàrdia Civil en un altre interrogatori ordenat pel govern del partit del senyor Alejandro Fernández. I malgrat això, des de la tribuna del parlament, gesticulant i fent uns crits d'allò més ridiculitzables, el portaveu del PP provava de capgirar la realitat i presentar-se ell —que és qui persegueix les urnes, vol impedir l'expressió del vot popular i fa servir la repressió de la Guàrdia Civil— com el perseguit.

Molta gent es va indignar, cosa que és comprensible. Cada dia que passa la pressió antidemocràtica de l'estat és més intensa i, amb això, es fa més difícil d'acceptar amb esportivitat i humor numerets com el que vàrem veure ahir. Però la indignació no ens hauria de fer perdre de vista ni la ruta ni els objectius ni les maneres. Perquè eixir-nos de la via que ens ha portat fins ací seria l'error més greu que podríem cometre.

Som a dos mesos i cinc dies del referèndum, amb totes les coses que això implica. Una dècada de feina i treball de centenars de milers de persones ha dipositat en la votació del primer d'octubre la clau que obre tots els panys. Totes les dades demoscòpiques deixen clar que la població vol votar i que l'obstrucció per part dels partits unionistes és contestada, fins i tot, des dels seus propis votants. A més, totes les

dades demoscòpiques deixen clar que la victòria serà del sí. I el govern ha estat ben clar sobre què passarà immediatament després. És lògic i normal, per tant, que totes les caretes ja hagen caigut, símptoma evident de la desesperació dels partidaris de l'estatus quo, fins i tot dels revolucionaris professionals partidaris de l'estatus quo.

Alerta, però, que som en el moment més delicat de tots. Més delicat i tot del que vindrà després del dos d'octubre. Hem de ser conscients que només aconseguirem guanyar si tots i cadascun de nosaltres assumim la nostra responsabilitat, sense excuses. Hi haurà un Carles que haurà de comandar. Un Oriol que haurà de posar urnes. Una Carme que haurà de dotar el país d'un marc legal. Però també haurà d'haver-hi una Teresa, dic qualsevol nom, que organitzi un acte, un Francisco que pugi a l'autobús l'Onze de Setembre, una Júlia que argumente en un bar als indecisos, un Pep que torne a penjar la bandera al balcó, una Laura que agafe un avi de lluny per venir a votar, un Miquel que enganxi cartells, una Fàtima que escriga consignes, un Ramon que defense als tribunals qui puga ser perseguit.

Si un de tots, només un, en les setmanes vinents, no fa allò que li toca fer, aquesta humiliació cínica a què vàrem ser sotmesos ahir tots plegats en el Parlament de Catalunya haurà tingut sentit. Perquè fent això que fan, busquen cansar-nos, dividir-nos, afeblir-nos, dir que som menys, dir que ens hem trencat, ficar-nos la por i el dubte al cos. Si per mandra, per suficiència, per creure que no cal, per imprudència, pel que siga, un de sol deixa de fer el que li correspon ara, cal que sàpiga que ens ho posa molt més difícil als altres, en el moment més complicat. Però si les Tereses, els Franciscos, les Júlies, els Peps, les Laures, els Miquels, les Fàtims, els Ramons, els Carles, els Oriols, les Carmes, els Vicents fem tot allò que ens toca fer i continuem fent-ho amb la serenitat, l'alegria, la consciència i el rigor amb què, contra totes les amenaces i pors, hem posat dempeus aquest moviment, aleshores això està fet. Ja. ■

JOAN LLINARES

‘A la Fira de València hi va haver mil milions en obres sense control’

Entrevista al primer director de l'Agència Antifrau valenciana i ex-director general del Palau de la Música

NÚRIA CADENES

Amb les formes suaus i el fons contundent, Joan Llinares (Alzira, 1943) estripa, sobre la base de les dades, del treball i del coneixement, els budells de la corrupció, es fa preguntes i, si no hi troba resposta, les continua fent. És el primer director de l'Agència Antifrau valenciana. Ve de Barcelona, d'activar-hi l'Oficina de Transparència i Bones Pràctiques. Va ser l'encarregat de refer el Palau de la Música després d'haver esclatat el cas Millet. I de refer l'IVAM, després del pas de Consuelo Ciscar. Ell és gestor cultural, és el que li agradaria fer i ho reivindica. Les circumstàncies l'han convertit en el nostre expert anticorrupció. És el que toca fer i hi posa tots cinc sentits. I més que n'hi hagués. Insisteix en la prevenció, en el control i en l'avís: 'Si ha passat, pot tornar a passar.'

—L'IVAM, a efectes de malversació, és com el Palau de la Música Catalana?

—Darrere hi ha conductes semblants: aprofitar recursos públics per a enriquiment privat i particular. També hi havia grans viatges pagats amb diners de la institució: Millet se n'anava a la Polinèsia, a Kènia, al mar Egeu; a l'IVAM també hi havia saraus: Cuba, Argentina, el Brasil...

—La Xina...

—Sempre amb l'argument, darrere, de la promoció de l'art. Amb una metodologia absolutament fora dels costums museístics. Portar escultures de Juli González a la Xina sense que hi haja cap museu que se'n faci càrrec, per exemple; ells ho pagaven tot: els transports, les assegurances, els viatges del personal tècnic... I això correspon pagar-ho a l'entitat que se'n beneficiarà. Però en aquesta època de l'IVAM, es van alterar els principis de funcionament bàsic de qualsevol institució museística. Què ha aparegut darrere? Que hi havia la promoció de la carrera artística del fill.

—Rablaci, Ra-fael Bla-sco Ci-scar.

—Hi havia exposicions d'aquest jove,

Segons els indicis, anava barrejat amb despeses carregades a l'IVAM, és a dir, amb diners de tots els valencians

Jo no deixaré de ser un gestor cultural embarcat en aquest projecte, per al qual estic donant tot el que puc i més del que puc

que no sé si havia acabat Belles Arts, arreu del món. Ara el jutjat demana que justifique qui va pagar el transport de les obres, les estades... perquè, segons els indicis, anava barrejat amb despeses carregades a l'IVAM, és a dir, amb diners de tots els valencians.

—Hi heu trobat també una mica de tot, a l'IVAM que va gestionar Consuelo Ciscar...

—Entre més coses, obres d'art pagades a uns costos que no corresponien gens amb el que indicaven els informes que es van demanar o els preus que mostra, per exemple, Art Price, un portal prestigiós al qual tots els museus recorren a l'hora de sospesar els preus de mercat de les obres d'art en venda. En l'IVAM pagaven allò que els donava la gana. O, cosa que és molt greu, es donaven per obres d'autor meres còpies o reproduccions fetes després de la mort de l'artista! Dos milions i mig d'euros per obres de Gerardo Rueda fetes molt de temps després que hagués mort i sense antecedents que donaren cap idea que Rueda les volguera fer. Dissenys, dibuixos, res. El frau era molt descarat.

—Però, en el cas de l'IVAM, qui pot dir que ha estat enganyat? Tothom ho sabia, que hi passaven coses grosses, oi?

—Tothom, sí. I alguns, fins i tot, ens vam atrevir a escriure-ho. Aquell article meu, 'Quo vadis, IVAM', del 2012, va generar prou de renou. Però no va passar res. A Consuelo Ciscar la destitueixen negociant amb ella que marxe, el 2014. I encara després va eixir un manifest d'un centenar d'artistes donant-li suport com a gran gestora. I tots sabien que això era mentida. Tots. Com pot ser que la societat valenciana, i el món de la cultura, acceptaren la degradació de l'IVAM, que en els seus primers anys de vida es va col·locar al nivell de museu europeu que parlava de tu a tu amb el Moma, amb el Guggenheim de Nova York o amb els grans centres d'art d'Europa, sense que hi haguera resistència, una resposta?

—Aquesta pregunta fa especial angúnia. Perquè parlem del món de la cultura.

—Sí. I la pregunta és com pot ser que aplaudissen aquella senyora. Durant deu anys, eh? Deu anys! Sense que hi hagués una rebel·lió del món de la cultura. Sí que hi va haver una minoria que va formar allò dels Ex-amics de l'IVAM. Varen quedar encapsulats i pràcticament marginats.

—Sense el pràcticament.

—Sense: els va marginar tot el món. I com va ser que les universitats estiguessen callades. Aquesta senyora formava part de l'ambient. Amb gran alegria o amb absoluta conformitat dels estaments que haurien d'haver dit que allò no podia ser. I, mentrestant, l'IVAM va quedar absolutament aïllat. I hi va haver una claríssima intencionalitat de desmuntar el projecte originari. D'aquí, la mutilació del Centre del Carme, per exemple.

—Es pot arreglar?

—Jo pensava que es podria haver reconstruït el projecte original, el paper que tenia, però s'ha preferit mantenir aquelles estructures, el bunyol de CulturArts... És que no s'entén què fa un institut de restauració amb un institut de la música amb un de dansa o del teatre, tot barrejat, per molt bona intenció que tinguin els directors, als quals aprecie molt. Però les estructures organitzatives estan molt relacionades amb els objectius de les institucions.

—Quan us apassioneu, deixeu la corrupció i torneu a la cultura.

—És que jo no deixaré de ser un gestor cultural embarcat en aquest projecte, per al qual estic donant tot el que puc i més del que puc. Però la meua connexió amb la cultura és impossible de tallar.

—Ara sou director de l'Agència Anti-corrupció. A proposta de les entitats, a més a més.

—Quan els legisladors introdueixen que tant els grups parlamentaris com les entitats cíviques puguin fer propostes, enriqueixen la participació ciutadana. I se'ls ha de reconèixer. Ara, per exemple, des de l'impuls del nou director de l'Agència Antifrau catalana, es volen re-

visar algunes coses, allà, mirant què hi ha passat darrerament i també mirant lleis més modernes, com ara la valenciana.

—**El cas Daniel de Alfonso ha estat gros.**

—Trenca radicalment amb l'impuls que havia introduït David Martínez Madero, el primer director de l'oficina i qui la va posar en marxa. De Alfonso es carrega la professionalitat, la independència de l'oficina, i durant sis anys la sumeix en la inacció. I la utilitza per a coses que després varem veure. És per a pensar-hi. Per això, els òrgans davant els quals es rendix comptes han de ser molt exigents. Durant anys, aquest rendiment de comptes davant els parlaments han estat pràcticament un tràmit. Ara, escarmenats per una realitat que ha aparegut amb tota la cruesa, les coses canvien. La societat en aquests moments és molt més exigent, la sensació que ens han furtat la cartera està molt arrelada. Si tot això que ja ha estat provat, no se n'haguera anat pels claveguerams, la crisi hauria estat més atenuada. La mateixa corrupció urbanística va impulsar la bombolla immobiliària. No s'ha de perdre de vista que les pràctiques corruptes en l'àmbit de l'urbanisme eren en l'origen que les caixes valencianes acabessin promovent PAI i desenvolupaments urbanístics que no tenien absolutament cap perspectiva de futur i que només es feien per les comissions de les compravendes dels terrenys i del negoci immobiliari.

—**La creació del vostre càrrec és una declaració de principis i d'intencions amb la idea d'alçar catifes. Per on començareu?**

—La llei propicia la possibilitat d'arribar a tot i, a més, ho fa amb unes prescripcions legals que són l'enveja d'altres organismes d'auditoria o de supervisió. Com ara, el règim sancionador que té l'agència. Si es dificulta o se n'impedeix el treball, per exemple. Pot arribar a sancions de 400.000 euros. Per una altra part, la llei ha creat l'estatut de l'informador, del denunciador, i li n'encarrega la gestió a l'agència. D'aquesta manera, una persona que aporta informació sobre gestió

'La meua connexió amb la cultura és impossible de tallar'. ACN

fraudulenta o corrupta, a més de facilitar-li la confidencialitat, no se la podrà tocar. És clar que sols s'actuarà en el cas que l'agència acredite, sense avançar res, que la informació és fiable i que els indicis són reals. Això ja ho hem viscut en l'arrencada de l'Oficina de Transparència i Bones Pràctiques de l'Ajuntament de Barcelona. A més, si es detectara una denúncia falsa feta a consciència, també s'hi aplicaria el règim sancionador. Som la primera llei en l'estat espanyol que ho tracta d'aquesta manera.

—**Quins calaixos obrireu primer?**

—Tinc un pla d'actuació, però preferesc no comentar-lo.

—**D'acord. Es pot prevenir la corrupció?**

—És fonamental. Quan salta la corrupció, tendim a pensar que és un fet passat, que una vegada s'ha descobert, ja està. No pensem en els mecanismes que la causen, que la propicien, que continuen vius dintre de les estructures. Hi ha la persona que contamina, la cèl·lula que es desboca com un ens nociu i fins i tot maligne...

—**I l'ecosistema que l'acull.**

—Per les anàlisis que hem fet, hi ha quatre grans branques on es concentren les conductes que coneixem com a corruptes i on ha d'actuar la prevenció perquè no es done. Una és la contractació pública. El món dels concursos d'obres, de serveis, acaba derivant cap a unes fórmules complexíssimes d'adjudicació que porten, al final, al punt que la decisió de l'adjudicació pràcticament depèn d'una persona, un tècnic, que fa un informe. Per fugir de l'antiga subhasta, la concessió automàtica al més barat. Però ara, en la forma del concurs, on s'han de sospesar molts elements, aquestes decisions finals resulta que sovint han estat preses abans que es reunira la mesa de contractació. Per interessos corruptes. Ara, i ja em sembla bé, a la Generalitat Valenciana has de començar a demanar pressupostos no per a una despesa de 18.000 euros, sinó de 3.000. Però no hem d'oblidar que la gran corrupció rau en la gran contractació pública. El cas Castor, per exemple. I hi ha un aspecte en què l'administració pública ha fracassat completament.

—Quin?

—El seguiment de les obres i dels serveis una vegada han estat adjudicats. Les empreses n'han acabat controlant la dinàmica. Amb les reduccions de plantilles de funcionaris, hi ha tasques que s'han externalitzat. I, sovint, qui ha de fer els controls té relacions amb qui ha d'estar controlat. A Barcelona, per exemple, descobrim que, en la concessió de la recollida d'escombraries, Fomento facturava serveis que no havia fet. I el control que hi havia no ho podia detectar perquè l'administració no tenia els sistemes de control adequats. Jo no diria que aquestes empreses treballen amb una situació d'impunitat, però sí amb una manca de controls que pot generar situacions molt paregudes a la que he descrit de Barcelona.

—La segona branca?

—Les concessions: quan es concedeixen a empreses privades la gestió de serveis públics. No negue que la gestió privada pugui ser bona, però no pot estar al marge dels controls. Sobretot eixes concessions que contínuament revisen els preus sobre la base dels seus comptes de resultats: sempre presenten a l'administració comptes de resultats negatius, i, per tant, han d'apujar les tarifes, de manera que l'administració ha de pagar més, o bé ho han de fer els ciutadans. Quan dic que no hi ha control, ho dic perquè en el món de les concessions no s'apliquen criteris de bona administració. Com és que la contractació de serveis que facen aquestes empreses no apliquen els mateixos criteris d'objectivitat, de concurrència i de publicitat, de manera que adjudiquen els seus contractes a empreses participades, controlades o concertades per ells, les quals apliquen uns preus molt per damunt dels del mercat? Sabent, per tant, que el repartiment de beneficis els vindrà per la via del cobrament d'aquestes empreses.

—La tercera?

—El món de l'urbanisme. Comença a donar senyals una altra vegada. Es podria tornar a les animalades anteriors, quan

molts ajuntaments, sobretot els petits, quedaren en mans dels especuladors. Ha passat i, per tant, pot tornar a passar. Que espavilats sense escrúpols utilitzen el poder públic, la capacitat expropiadora, per a amargar la vida a la gent, als propietaris de les terres.

—És important que ho assenyaleu, que darrere de la corrupció, a més de xifres, hi ha també persones i patiment.

—Sí, ningú no ha volgut comptabilitzar el sofriment que ha causat la corrupció. Quanta gent s'ha suïcidat perquè la desnonaven. O què passava quan deien 'a vostè, senyor Pepe, per aquest trosset de terra, li donarem tants milions', i l'home 'que no vull diners, perquè això és la meua vida'. O que sí, que se'ls quedava, i es comprava un cotxe i després no tenia res, ni terra ni res. És un dels temes que vull que l'agència treballi, i si trobe col·laboradors en la universitat serà magnífic: un centre d'estudi i documentació sobre la corrupció. Com una de les potes de l'agència en el seu vessant de prevenció: saber què ha passat per a prevenir. Saber com ha funcionat, com s'ha generat, com s'han activat les cèl·lules malignes a dintre, de vegades, de gent normal. En alguns casos, jo els he conegut: com a funcionaris tenien un reconeixement, un alt nivell, un prestigi, i han acabat convertint-se en comissionistes o en encobridors. Vull dir, quins són aquests mecanismes? S'ha parlat de la corrupció política, perquè evidentment ha estat molt escandalosa, i del finançament dels partits, que d'alguna manera és la que n'ha propiciat també d'altres, però tenim corrupció de molts nivells.

—Hi ha el corrupte i el corruptor. I aquest...

—Els corruptors, per regla general, se n'han lliurat. Tots. Ara veiem judicis a les cúpules de les caixes però no als constructors que es varen emportar milions i milions per aquella manera d'actuar de les caixes. Els qui han pagat les comissions perquè se'ls adjudicaren obres o concessions de serveis, no els veiem circular pels jutjats.

Els corruptors, per regla general, se n'han lliurat. Tots

S'ha parlat de la corrupció política, perquè evidentment ha estat molt escandalosa, però tenim corrupció de molts nivells

—Forma part de la nostra manera de ser, socialment, la corrupció? És una característica territorial?

—A països del nord d'Europa, on la corrupció és pràcticament simbòlica i, a més, se la detecta i troba, hi ha hagut gent que m'ha dit que, si allà hi hagués hagut uns controls tan dolents, tan febles i tan deficients com els d'ací, tindrien els nostres nivells de corrupció.

—Rafael Blasco, que a la seva xarxa era conegut com a Roger Rabbit, ha pogut actuar durant dècades amb impunitat.

—El Conill ja va tenir, l'any 89-90, el cas Calp, un cas claríssim de corrupció urbanística. Va tenir la sort de coincidir amb el cas Naseiro, on ja apareixia el finançament il·legal de partits mitjançant comissions de la contractació que feia l'Ajuntament de València, en aquella època, del 5%. Aquells dos casos eren la síntesi de què s'anava coent. Per una estratègia de la defensa, es va atacar el sistema de prova, els àudios enregistrats, el Suprem va acceptar canviar el seu criteri jurisprudencial, va invalidar les proves, i així se'ls va transmetre aquesta sensació d'impunitat.

—El cas Blasco actual és del 2010. La instrucció no s'ha acabat...

Van anar a robar al país més pobre del planeta!

‘Nosaltres hem arribat a conèixer la punta de l’iceberg’.

ACN

—No. Hi haurà judici, però qui sap si d’ací a un any o dos. I queden dues peces, fins i tot més importants que la primera, que és per la qual és a presó. Perquè hi ha el cas de l’hospital d’Haití: van anar a robar al país més pobre del planeta! Es van quedar amb la recaptació d’ajuda a les víctimes del terratrèmol! I tot això, gent que vivien molt i molt bé. Amb sous, treball, condició social. I després es van veient més ramificacions: l’hospital general també el tenia controlat la mateixa família.

—Sou d’Alzira.

—Sí.

—Els coneixeu de temps.

—Els conec de temps i ho he denunciat des de fa molt de temps. Molt. I em generava un greu estat d’ànim quan anava a la gent del seu partit, en aquella època militaven al PSOE, i no tenia cap conseqüència. Cap. Treien majories absolutes. Han estat uns grans dissenyadors d’estratègies per a captivar vots. Captivaven poder, sabien com gestionar-lo i el seu poder estava molt vinculat als resultats electorals. Era una obsessió.

Per això Rabbit ha estat sempre vinculat al disseny de programes electorals, tant en el seu primer partit com en el darrer.

—Hi havia aquell mite: no el toquen perquè sap moltes coses de tothom.

—Sempre s’ha dit. Però en realitat hi havia més coses d’ell que no coses que ell podia treure dels altres. També és cert que hi ha hagut fets que no han tingut transcendència i que ells els saben. Estic convençut que nosaltres hem arribat a conèixer la punta de l’iceberg. Del món de les reclassificacions urbanístiques, per exemple. Saben qui ha pessigat de cada lloc, què s’ha emportat cada un. Això els va blindar durant un període i els va generar aquesta sensació d’impunitat: de si jo caic tu també cauràs, i si tu parles, amb les coses que jo sé de tu, m’hi acompanyaràs. I aquesta relació mafiosa ha actuat durant tots aquests anys, fins que ha generat conductes que es podien considerar ‘normals’, allò que els vestits te’ls pagara una empresa a la qual adjudicaves campanyes. O que les campanyes electorals d’un partit es pagassen com a campanyes de comunicació institucionals.

—O que fessis un míting a la Fira de València i no pagares fins...

—Deu any després i perquè una sentència t’ha condemnat. Però, i la Fira, que va estar deu anys sense fer res per a cobrar eixe deute? Que hi ha d’haver una entrada pràcticament de fallida i d’auditors que destapa el desgavell que hi havia allà?

—Quan us diuen ‘fira’, no penseu pas en atraccions i llumenetes...

—No, no... Pense en més de mil milions en obres que hem pagat tots els valencians.

—Heu dit mil.

—Mil. Mil milions en obres. Que no van tenir, de cap manera, els controls que haurien d’haver tingut. Al final ha quedat en no res.

—‘El balafament no és delictiu’, tanque cometes.

—Han tingut la gosadia de dir això. És un insult a la intel·ligència dir que si jo gaste més del que hauria d’haver gastat no és una malversació de fons. Però han jugat amb les formes jurídiques, que si la Fira

era entitat mercantil i no administració pública i per això la paraula malversació no la pots aplicar...

—La citació era del fiscal anticorrupció.

—Sí.

—Em deixa de pasta de moniato.

—Sí. I a mi també. Sobretot, quan vaig llegir què deia l'auditoria. Hi ha molt de camp obert.

—Faltava una pota.

—La de les subvencions. Empreses que han rebut subvencions amb uns criteris que dius... quins criteris! Un altre dels mons on hi ha molt de camp per a córrer. Molt.

—‘Senyor Llinares, a la quarta planta les màquines de triturar paper van a tot gas.’ Quina és la reacció, davant d'un avis com aquest?

—Primer, la sorpresa de pensar que, sis dies abans, allà, al Palau de la Música, hi havien entrat els mossos i la fiscalia. Com podia ser? Després, vaig pensar que quina gosadia. I automàticament, vaig demanar que una persona de seguretat

m'acompanyés per a desconnectar les trituradores. I vàrem guardar en bosses tot el que s'havia triturat. I ho vàrem tancar en un quarto amb clau.

—Es podia recompondre?

—M'hi va ajudar una persona experta en temes d'investigació. Va reconstruir algunes de les coses triturades i hi vam trobar el croquis de funcionament de les tres entitats que es barrejaven en el funcionament del Palau: la fundació, el consorci públic i la mateixa associació. I com estaven entrecruats tots els comptes corrents. Centenars de comptes corrents.

—Centenars!

—Sí. Que ja em va sorprendre, perquè jo venia d'una institució com el MNAC, amb el doble de pressupost que teòricament tenia el Palau, i allà funcionàvem amb quatre comptes corrents. Determinats. I em trobe amb allò.

—I, naturalment, us va cridar l'atenció.

—Dies després, quan vaig demanar a quin compte de resultats estava adscrit cada compte corrent, vaig veure que n'hi

havia que no estaven dins de la comptabilitat. Aquests servien per a moure els diners que després se n'anaven al patrimoni de Montull, de Millet o de tot el que es va veure després. La primera pregunta va ser: per què ho he vist jo, en una primera gestió per a conèixer la situació patrimonial, i no ho han vist els auditors professionals?

—Hi vau trobar resposta?

—La resposta vingué mesos després, quan es va veure la implicació política en què es trobava Millet. Era un personatge que havia fet amistat molt forta amb José María Aznar. Hi va haver una època en què Aznar estiujava a Menorca. I Millet era qui li ho organitzava. A partir d'aquella relació, va començar a rebre subvencions potentíssimes del Ministeri de Cultura. I es va fer la rehabilitació de les façanes, per exemple. Però de seguida ja vam descobrir que havien arribat molts més diners dels que es necessitaven. I que s'havia fet amb una trampa molt tosca.

—Quina?

—Enviar al ministeri certificacions d'obra que duplicaven altres certificacions ja enviades. I el ministeri mai no hi va anar a comprovar-les. Mai. Jo venia del MNAC, on costava tant traure-li cada euro al ministeri. Quan hi vam fer obres, ells hi tenien una participació d'una tercera part, i en acabar es van estar una setmana supervisant fins a l'últim endoll, per si estava justificat en la certificació. Al Palau s'inventaven certificacions d'obra i mai no van anar a comprovar res.

—...!

—Per part del ministeri, no hi va haver cap acció de supervisió. I s'haguera pogut detectar. També hi havia la intervenció general de la Generalitat, que tenia la responsabilitat del control del consorci públic. I que encarregava les auditories a una empresa. Qui ho encarregava era Millet mateix. I la intervenció donava per bones aquestes auditories. Les altres institucions, el Liceu, el MNAC, l'Audi-

‘La resposta vingué mesos després, quan es va veure la implicació política en què es trobava Millet’. ACN

tori, el Lliure... estaven sotmeses a un control, segons toca. Però el Palau vivia en aquesta espècie de ranxo particular.

—Per què?

—Després van anar apareixent raons: el finançament de Convergència, tractes de persones que havien tingut deutes derivats d'activitats dels seus partits, com ara Àngel Colom amb el PI, etc. I després hi ha un element que ha quedat en un estat de nebulosa propiciat per molts àmbits: dels trenta-cinc milions d'euros que vàrem quantificar de frau, en vam anar determinant la distribució; excepte de nou milions. És a dir, hi haurà sentència en setembre, tindrem cas jutjat i Millet no haurà dit on van anar a parar nou milions d'euros. Molts d'aquests diners van eixir amb xecs de quantitats que arribaven fins i tot als 300.000 euros, però els bancs no van voler dir mai qui els havia cobrats.

—I no hi ha forma humana d'obligar-los?

—Sí. La llei, els jutges els hagueren pogut obligar. Està perfectament tipificat que, si un particular o un càrrec públic o d'una empresa no col·labora amb la justícia, se li poden aplicar dos tipus de delictes: negativa a col·laborar amb la justícia i ocultació de documents. Però no s'ha fet.

—Per què?

—Ah. L'acusació popular, que era la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona, va exigir que s'arribés al final, que es clarifiqués qui havia cobrat aquells xecs. Sovint se l'ha culpada dels endarreriments, però és que es tancà diverses vegades la instrucció sense clarificar això. Per mi, aquests nou milions continuen essent l'assignatura pendent del Palau de la Música.

—Hi ha cap hipòtesi?

—Que hi poguera haver més repartiment de tipus polític. O siga, un dubte que sempre hem tingut és que Millet financés només Convergència. Perquè la protecció que tenia era de tots. És

que el dia abans d'entrar els mossos d'esquadra al Palau, l'Ajuntament de Barcelona havia aprovat per unanimitat concedir-li la medalla d'or de la ciutat. Per unanimitat. El dia abans. Llegir l'acta de la comissió que li l'atorgava fa una mica de vergonya aliena.

—En aquella època era un prohóm de la ciutat.

—I era el qui, als gestors culturals de la ciutat, se'ns posava sempre com l'exemple que havíem de seguir. Quan jo comptava les dificultats que tenia al MNAC per poder quadrar els comptes i per tirar endavant les obres i equilibrar el pressupost, em deien: heu d'aprendre de com gestiona Millet el Palau de la Música. En fi. Ara recorde una anècdota posterior, amb un problema i difícil solució: què fer amb els Mercedes, un de 300.000 euros que tenia allà aparcats en la cotxera, i un de 150.000 que feia servir Montull.

—Per què no cridava l'atenció?

—M'ho van dir després: 'Millet ve d'una família rica i tots donàvem per fet que el Mercedes era seu.' Vaig conviure amb els patrons més importants del Palau, i la veritat és que el dolor i l'enfadament em portaren al convenciment que, veritablement, se sentien persones enganyades. Va ser un multiengany a la societat catalana. De fet, va ser gràcies a la col·laboració de la gent de dins el Palau que no vam perdre oportunitats quant a la recuperació de recursos. Vam recuperar més de sis milions d'euros. Allò va anar ajudant a reorganitzar el Palau.

—Recuperar, reorganitzar.

—Un dels meus compromisos, i una de les coses que em van demanar les administracions i els patrons de la fundació, era que no s'aturara l'activitat, i ho vam aconseguir. I vam millorar la programació en molts aspectes, gràcies, per exemple, a persones que ja hi havia i que estaven marginades, pràcticament castigades. Lluís Millet, per exemple, el veritable descendent del fundador del Palau de la Música, un veritable savi. Jo estava més centrat a reorganitzar la

Hi haurà sentència en setembre, tindrem cas jutjat i Millet no haurà dit on van anar a parar nou milions d'euros

gestió i acabar les auditories, però també calia pensar en l'endemà.

—De fet, sou un gestor cultural.

—Sí: és el que m'ha apassionat.

—I com acabeu convertit en el nostre Eliot Ness anticorruptió?

—[Riu] Vaig deixar l'administració nua i crua del meu cos, de secretaris i interventors d'administració local, per anar a la gestió cultural, començant per l'IVAM. No m'he buscat trobar-me allò del Palau. Quan em van proposar de fer-me'n càrrec, pensava que hi anava a reorganitzar la institució després del handicap de l'entrada dels mossos, i em vaig trobar que, durant un any, vam haver de continuar clarificant per què els mossos no havien agafat tot el que havien d'haver agafat.

—Però per què?

—Doncs és una pregunta que no s'ha respost. Perquè jo em trobe amb documentació que era a la vista, i més encara per a qui entra a fer registre. Vaig preguntar si allò no hi era quan hi havien anat els mossos. És clar, en aquesta prestatgeria, em responia la mateixa gent del Palau. I això altre? En aquesta altra. I aquestes carpetes? Tot això ho van veure, em deien. Hi ha qüestions que jo encara no m'he explicat. ■

Llibreria de vell al centre de Palerm. P.V.

Palerm és morta

Europa Pau Vidal ens explica com la capital siciliana és pràcticament l'única de la Mediterrània que planta cara a la uniformització turística

PAU VIDAL

‘**M**entre hi ha mort hi ha esperança’. Aquesta sentència del príncep de Salina (que Llorenç Villalonga i l'editor Joan Sales van cagar a l'edició del *Gattopardo* de Club Editor, ja que el decebut aristòcrata mai no hauria pronunciat una incongruent ‘mentre hi ha vida hi ha esperança’) és el millor titular que hi ha per a resumir la relació de Palerm amb el turisme. O amb la modernitat. Perquè la vila on es dreça el palau natal de Tomasi

di Lampedusa és segurament la capital més morta de tota la Mediterrània, i el pobre don Fabrizio no deu saber si regirar-se a la tomba pels esforços d'inserir-la en el circuit turístic internacional o fotre's a riure per les dificultats que les autoritats hi estan trobant.

Palerm es resisteix a entrar a la modernitat. De fet, es resisteix al concepte mateix de modernitat, i ara com ara és l'única urbs de la conca Mediterrània (juntament amb Nàpols, diria) que oposa resistència al tsunami de la uniformització. La capital siciliana més aviat sembla emmirallar-se en l'eterna decadència

de L'Havana, conscient que hi ha molta més bellesa en les arrugues inclements del temps que no en el bòtox de l'Starbucks. Per a ser honestos, a la devastació de Palerm també hi van contribuir força els bombardatges americans de la Segona Gran Guerra, i des d'aleshores els antics palaus nobiliaris esventrats del barri de la Kalsa (inclòs el de la família de Giovanni Falcone, el superjutge antimàfia assassinat enmig de l'autopista ara fa 25 anys), o els de la veïna Bagheria que Dacia Maraini va retratar a la novel·la homònima, encarnen aquesta paradoxa de la gran

Palerm es resisteix a entrar a la modernitat. De fet, es resisteix al concepte mateix de modernitat

Mercat de la Vucciria. P.V.

ciutat que fou i que va decidir deixar de ser. Mentre hi ha bombes hi ha esperança.

Però també hi ajuda molt el caràcter local. Gràcies a les dominacions de tota mena ('A Sicília tant se val fer bé o fer mal; el pecat que els sicilians no perdonem de cap de les maneres és, senzillament, fer' Som molt vells, molt; fa vint-i-cinc segles, pel cap baix, que traginem el pes de civilitzacions tan magnífiques com heterogènies, totes arribades de fora, ja fetes i enllestides, cap ni una nascuda aquí, cap ni una que hagi vist la llum en aquesta terra', Tomasi di Lampedusa dixit), els sicilians no tenen el complex d'inferioritat que a nosaltres ens atenalla. Saben molt bé que un suc de carrer és tan bàrbar com un hooligan anglès, i que la bèstia val més no peixar-la.

La resistència de Palerm a la modernització és transversal. No són solament els nobles. El poble ras, que a la Itàlia meridional és on ha conservat més trets d'aquella medievalitat que aquí ens escarrassem a dissimular, a tot Sicília ha desenvolupat una mena de carcassa de protecció que la fa immune a la modernitat. Per a la terregada palermitana ('palermita', en la reducció autòctona), viure al segle XXI consisteix a vestir-se amb gorres i roba cridanera, brandar el mòbil com si ningú més en tingués i no baixar del vespino ni per a pixar. I encara menys per a passar entre les parades dels mercats de carrer, que ara que hi penso segurament constitueixen la paràbola més clara de l'al·lèrgia a la colonització. Ara que el de la Vucciria, l'equivalent per

Si et vols fer una idea de com eren els mercats a l'Edat Mitjana, el del Capo segurament és el que s'hi acosta més

situació, càrrega simbòlica i, segurament, etimologia de la Boqueria barcelonina, està en agonia, la centralitat s'ha desplaçat pocs carrers més amunt, al nord de Via Roma, al barri del Capo. Darrere mateix de la carregosa catedral. Però l'estampa és idèntica: venedors que et trepanen amb els ulls, parades atapeïdes, paradetes clandestines per terra i mosques. Si et vols fer una idea de com eren els mercats a l'Edat Mitjana, el del Capo segurament és el que s'hi acosta més. Descomptant, és

clar, els vespinos que hi fan eslàloms i escupen diòxid de carboni damunt mateix de la graella que t'està coent quatre sardines o la, diguem-ne, rostisseria que t'escalfa un 'sfincione', la pizza local.

I com que per fi ha sortit la teca, parlem de teca. Encara que servidor és un ferm partidari de no viatjar (entre altres coses perquè sense haver llegit no és possible viatjar; com a molt, voltar i gràcies), i si fos per mi suprimiria les línies aèries i tot, sí que hi ha un motiu per a anar a Palerm: la melsa. Enmig de la preponderància de fregits i arrebossats de tota mena, especialment de verdures, la cuina palermitana ha conservat aquest fòssil que anomenen 'pani ca meusa', entrepà de melsa. Ja el sol espectacle de veure (i ensumar!) la cocció d'aquesta entranya

en grans cassoles d'aram val la pena, però si trobeu el valor de tastar-ne un poder entendre alguna cosa del lloc on sou: amb la fortor de les vísceres i la textura elàstica del blandiblub, sobreviure a un panet d'aquests és una veritable proesa per a qualsevol foraster. Res a veure amb la fruiteta talladeta o els encenalls de pernilet que donen a la Boqueria a aquesta turista-lla low-cost que ens ha tocat. Com que el més probable és que ni tan sols goseu tastar-lo (què ens hi juguem?), sempre us podeu consolar amb un parell de 'panelle' (pizzetes de farina de cigrons fregida) o quatre 'arancini', ara que l'establiment Arancini d'autore que han obert a Via Maqueda desafia els integristes i en farceix amb moltes coses més que no pas carn picada, pèsols i mozzarella. És recomanable, per cert, ja que sou viatgers il·lustrats i no invasius, usar les formes indígenes, 'arancina' i 'arancine'. A Palerm, aquesta bola d'arròs farcida i arrebossada és femenina.

Algú podria tenir la temptació de disfressar la visita a la ciutat de recerca del rastre català. Que s'ho tregui del cap. Més enllà del nom d'un carrer i de l'església de Sant'Eulalia, la presència dels almogàvers i companyia pren, en la majoria dels casos, forma aragonesa. Encara més frustrant és intentar informar-se'n a través dels indígenes (tret que sigueu amics de l'escriptor Roberto Alajmo, un dels raríssims espècimens que coneix a fons la història de la ciutat). Per al comú dels autòctons, adoctrinats en la més pura ortodòxia de la italianitat, els aragonesos

Palerm és la capital de Sicília. VILAWEB

eren una mena d'espanyols no gaire importants d'abans dels Borbons, i prou. Si no us voleu posar de mala lluna, no traieu el tema. Sobretot ara que, vés a saber si per culpa nostra, les antigues i sempre arraconades reivindicacions sobiranistes han reprès vitalitat amb el partit Sicilia-ni Liberi, que a les passades municipals del juny va treure un 17% dels vots. El manifest fundacional i la imatge del partit són veritablement revolucionaris per a una terra tan rendida a la dominació, però al carrer encara esperen poques simpaties.

Convenientment desanimats, doncs, passo a aixecar-vos la moral. Com que hem quedat que sou gent llegida i tots us sabeu de memòria les dues versions en català del clàssic lampedusià, res us farà xalar més amb la nostra cosina siciliana que *Baaria* (el nom sicilià de

l'esmentada localitat de la Maraini), dirigida per Giuseppe Tornatore. Un retrat del pas de la ciutat pel segle XX amb la mateixa factura nostàlgica però realista de *Cinema Paradiso*. Força més pròximes en el temps (transcorren en els primers anys del XXI), hi ha tres novel·les (negres) esplèndides de Santo Piazzese que no deixen via del centre sense trepitjar. Només per a qui llegeixi en italià, això sí, perquè no estan traduïdes.

Tanmateix, ja sé que en realitat, llegits o no llegits, la raó que us podria empenyer a agafar el vol BCN-Palerm és, macabres com sou, veure la màfia de prop. Doncs amb més motiu us heu de quedar a casa: encara que és per tot arreu, no la veureu. La màfia no existeix. En superfície, vull dir. Podreu contemplar, si de cas, la monstruosa i devastadora especulació urbanística, que ha convertit tota

una illa besada pels déus en un cementiri de ciment. Un espectacle depriment, una coltellada a l'ànima. En realitat la màfia només existeix a les telesèries, com ara *Squadra antimafia*. *Palermo oggi*, una de les més ben realitzades de la inesgotable filmografia sobre la qüestió. Allà us atipareu de trets, homicidis, trames i conspiracions fins al fàstic, i potser prendreu la sàvia decisió d'anar a visitar París o Amsterdam, que es van saber fer un bon lífting a temps.

Tres recomanacions

Antica Focacceria San Francesco: només per veure com guisen la melsa. Per tastar-la, bar 'Nni Franco u Vastiddaru.

Oratori de Santa Cita, un triomf del barroc més carregat.

La llibreria de vell de Pietro Tramonte.

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

*El cantautor valencià
Pau Alabajos
serà un dels músics
que actuaran
a l'Aplec dels Ports*

Festivals Emir Kusturica, a l'Iboga Summer Festival

Festivals Juliette Binoche a Peralada

Fragments 'Dies de pluja', de Karl Ove Knausgård

29/07/2017-30/07/2017 > VilaWeb {Paper

MÚSICA I REIVINDICACIÓ
A L'APLEC DELS PORTS,
ENGUANY A LA MATÀ

L'APLEC DELS PORTS, ENGUANY A LA MATA

Música Pirat's Sound Sistema, Assekes i Pau Alabajos són les actuacions més destacades en aquest festival de música i reivindicació

Assekes és un dels grups que tocarà a l'Aplec dels Ports. CEDIDA

REDACCIÓ

Aquest cap de setmana es fa l'Aplec dels Ports a la Mata. Hi haurà tot d'activitats per a reivindicar les comarques del nord del País Valencià, que fan de pont amb el Principat. Fins diumenge hi haurà els concerts de Pirat's Sound Sistema, Assekes, Pau Alabajos i Candela Roots. També s'han organitzat trobades de muixerangues i diverses caminades per l'entorn per tal de promocionar la comarca, la llengua i la cultura.

Però l'Aplec vol ser més que una jornada festiva. Per això, a més d'activitats lúdiques, es faran activitats reivindicatives centrades en la defensa de la llengua i la cultura del país. El lema d'enguany se centra en l'orgull de pertinença a aquesta comarca històrica: 'Arrapem els Ports, defensem lo nostre!'.

De la programació d'avui en destaquem les actuacions següents: Animal Sound, Assekes, Auxili, Los de Marras i La Fúmiga. La festa acabarà de matinada amb música de discjòqueis. Demà serà el torn dels grups de la contrada Festucs i Aigua Xirla. També

hi haurà l'actuació de les muixerangues de Castelló i de Vinaròs. Al vespre hi haurà les actuacions de Lilit i Dionís, Atzembla, Pirat's Sound Sistema i Intershow. L'Aplec dels Ports acabarà el diumenge a la tarda amb els concerts de Nandet, Pau Alabajos, Candela Roots i Contracop.

L'Aplec dels Ports és una jornada de celebració i reivindicació que se celebra anualment als pobles de la comarca històrica dels Ports. Es va celebrar per primera vegada a Todolella l'any 1978 i des de llavors s'ha repetit anualment, exceptuant l'any 2006. III

COLOR, OLOR I PATRIMONI IMMATERIAL A LA BATALLA DE FLORS

Cultura popular L'Ajuntament de València demana a la Generalitat que declari la festa Bé d'Interès Cultural Immaterial

La Batalla de Flors es va començar a fer l'any 1891 i s'inspira en les batalles florals que es fan per carnaval a Niça. CEDIDA

REDACCIÓ

Des de fa 126 anys, la Gran Fira de València s'acaba amb la Batalla de Flors, un dels actes més emblemàtics del certamen. El darrer diumenge de juliol al capvespre, el passeig de Albereda s'omple de carrosses ben guarnides i carregades d'ornamentacions florals que obren una desfilada que omple de color i olor la festa. A més, enguany, l'Ajuntament de València ha ampliat el nombre de places i ha demanat a la Generalitat que declari la festa Bé d'Interès Cultural Immaterial.

Segons Pere Fuset, regidor de Cultura, la festa és una celebració molt vistosa i participativa, amb molta elegància estètica i en un marc urbà esplèndid. A

més, té un component patrimonial molt alt perquè hi intervenen agents molt diversos: els artistes fallers que s'encarreguen del guarniment de les carrosses, els treballs d'ornamentació floral i el ritual propi de la batalla festiva, on la gent que desfila i el públic interactuen.

La Batalla de Flors es va començar a fer l'any 1891 i s'inspira en les batalles florals que es fan per carnaval a Niça. En un principi, era una festa protagonitzada per la burgesia, però amb el pas dels anys la festa s'ha anat democratitzant. Actualment, té un component associatiu molt fort, ja que diverses entitats de València s'alternen per participar-hi. Enguany, a banda de diversos sectors de la Junta Central Fallera, hi ha convidades entitats de Sant Marcel·lí, Patraix, falles de l'Horta Sud i l'associació Jarit.

La festa és una celebració molt vistosa i participativa, amb molta elegància estètica i en un marc urbà esplèndid

Emir Kusturica també és intèrpret, i aquesta serà la faceta que es podrà veure dissabte. NICOLA DI NUNZIO

EMIR KUSTURICA, CAP DE CARTELL DE L'IBOGA SUMMER FESTIVAL

Festivals El festival especialitzat en ritmes ètnics programa concerts de música balcànica, swing i ska

REDACCIÓ

L'Iboga Summer Festival és un festival especialitzat en música balcànica, swing i ska que es fa aquest cap de setmana a Tavernes de Valldigna. Com que enguany celebra el cinquè aniversari, el programa té un reclam molt especial: l'actuació del músic i director de cinema serbi Emir Kusturica. Nascut a l'antiga Iugoslàvia, Kusturica sempre ha estat un apassionat dels sons tradicionals. Ho ha sabut traslladar a la perfecció als seus films,

que són cèlebres gràcies a la banda sonora.

Però a més de guionista i director, Kusturica també és intèrpret. I aquesta serà la faceta que es podrà veure dissabte a Tavernes de Valldigna, on actuarà acompanyat de The No Smoking Orchestra, la seva formació habitual. Plegats interpretaran alguns dels temes més coneguts de la música tradicional balcànica i diverses composicions del grup, que s'ha encarregat de la música de diversos films del director, com ara *Gato negro*, *gato blanco*, *La vida es un milagro* i, fins i tot, ha compost una

òpera punk.

Però més enllà de l'actuació de Kusturica, el festival programa un cap de setmana ple de ritmes ètnics. Entre els grups més destacats hi haurà la llegendària i veterana banda jamaicana Inner Circle i el grup de balkan-rock de denúncia social de Dubioza Kolektiv i Alice Francis, que farà viatjar el públic a la dècada dels anys 20 amb el seu particular neo-swing ple de ritmes de rap i jazz. També hi serà el mític grup holandès Amsterdam Klezmer Band, que al llarg de vint anys ha actuat en els millors festivals del món.

Juliette Binoche i el pianista Alexandre Tharaud reivindiquen el seu llegat amb l'espectacle 'Vaille que Vivre (Hommage à Barbara)'. FESTIVAL CASTELL DE PERALADA

JULIETTE BINOCHÉ HOMENATJA LA CANÇÓ FRANCESA A PERALADA

Festivals A 'Vaille que Vivre' l'actriu interpreta els temes més coneguts de Barbara al costat del pianista Alexandre Tharaud

REDACCIÓ

'Ma plus belle histoire d'amour', 'Dis, quand reviendras-tu?', 'L'Aigle noir' (versionada en català per Maria del Mar Bonet), 'Nantes' (versionada en català per Guillermina Motta), 'La solitude' o 'Une petite cantate', són alguns dels grans èxits de la cantant francesa Barbara. L'any en què es commemora el vintè aniversari de la seva mort, l'actriu francesa Juliette Binoche i el pianista

Alexandre Tharaud reivindiquen el seu llegat amb l'espectacle 'Vaille que Vivre (Hommage à Barbara)', que es pot veure aquest cap de setmana al festival Castell de Peralada.

És un espectacle creat al voltant dels records de Barbara i que es va estrenar la setmana passada al prestigiós Festival d'Avinyó. Binoche i Tharaud tenen un lligam molt profund amb la gran dama de la cançó francesa, un vincle que s'ha teixit amb el temps, ja que Barbara els ha acompanyat al llarg de tota la seva vida. Per aquest motiu, i amb la voluntat de retre un homenatge íntim i ple d'humili-

litat, es demanen sobre la seva absència, sobre el buit que ha deixat la cantant en les seves vides.

Per això han escollit els textos i la música d'un espectacle que té una posada en escena senzilla però emotiva. A l'escenari, la guardonada i prestigiosa actriu recita uns textos que reviu les paraules de Barbara. I Tharaud, que va ser intèrpret de la banda sonora d'Amour de Michael Haneke, treu a la llum la música de Barbara i la seva extrema riquesa amb les seves interpretacions al piano, algunes de les quals, d'esperit minimalista.

BACH, TELEMANN I MONTEVERDI, PROTAGONISTES DEL FESTIVAL DE MÚSICA DE **TORROELLA DE MONTGRÍ**

Festivals El concert inaugural anirà a càrrec del pianista bilbaí Joaquín Achúcarro, que rebrà un homenatge en la cloenda

El pianista rus Grigory Sokolov oferirà la seva màgia i majestuositat al teclat. CEDIDA

REDACCIÓ

La música antiga i clàssica serà molt present en el festival de Torroella de Montgrí d'enguany: els set concerts principals es basaran en les composicions de Bach, Telemann i Monteverdi. Benjamin Alard interpretarà les *Variacions Goldberg* de Bach i el conjunt francès Ensemble La Fenice farà un concert dedicat a Monteverdi el dia en què es commemora el 450è aniversari del seu naixement. Per una altra

banda, l'Acadèmia 1750 interpretarà un programa clàssic amb obres de Haydn, Mozart i Beethoven.

El festival de Torroella també presenta la secció Stabat Mater, on es pot trobar *The Vivaldi Project* de Soquadro Italiano, un grup innovador que mescla cant, dansa, teatre i música. El festival comptarà amb el viatge musical de Jordi Savall pel nou món amb el concert *Folías Antiguas & Criollas, De l'Antiga Hespèria al Nou Món* i el pianista rus Grigory Sokolov oferirà la seva màgia i majestuositat al teclat. La companyia La Maquiné tam-

bé interpretarà *El bosc de Grimm*, tot un viatge pels contes clàssics.

El festival també homenatjarà el pianista bilbaí Joaquín Achúcarro, que ha actuat en les últimes vint-i-cinc edicions del certamen. El mateix pianista Achúcarro serà l'encarregat d'inaugurar el festival aquest cap de setmana amb l'Orquestra Simfònica del Vallès. A més, rebrà un homenatge en el concert de cloenda, on quatre pianistes que són alumnes seus actuaran al costat de l'Orquestra de Cambra Amadeus de la Ràdio Polonesa.

‘SPIDER-MAN: HOMECOMING’, PROTAGONITZAT PER TOM HOLLAND, IRROMP ALS CINEMES

El film *Spider-Man: Homecoming*, centrat en el retorn a casa de Peter després de l'experiència amb els Venjadors a *Capità Amèrica: Civil War*, arriba als cinemes aquest cap de setmana. La producció catalana *Inside*, dirigida per Miguel Àngel Vivas, i *Diario de Greg: Carretera y manta* son algunes de les altres estrenes destacades de la setmana. El film argentí *El invierno* dirigit per Emiliano Torres, que l'any passat va rebre el Premi Especial del Jurat a Sant Sebastià, també arriba als cinemes.

Spider-Man: Homecoming

Direcció: Jon Watts.

Intèrprets: Marisa Tomei, Laura Harrier, Angourie Rice; Tom Holland, Robert Downey Jr, Michael Keaton.

Gènere: Ciència-ficció

Peter Parker descobreix que la seva identitat és la del superheroi Spider-Man. Peter intenta fer vida normal sota la mirada del seu mentor Tony Stark, però la seva rutina es veu truncada pel nou malvat Vulture, que farà que la seva vida estigui amenaçada.

Inside

Direcció: Miguel Ángel Vivas.

Intèrprets: Rachel Nichols, Laura Harring, Andrea Tivadar; Stany Coppel, Ben Temple, Craig Stevenson.

Gènere: Terror

Una jove vídua, embarassada i deprimida, intenta reconstruir la seva vida després de l'accident de trànsit que va causar la mort de la seva parella. La jove viu en una casa aïllada d'un suburbi, i rebrà la visita inesperada d'una dona que té intencions malèfiques..

Diary of a Wimpy Kid: The Long Haul

Diario de Greg: carretera y manta

Direcció: David Bowers.

Intèrprets: Alicia Silverstone, Alexa Blair Robertson, Courtney Lauren Cummings; Tom Everett Scott, Juan Gaspard, Jason Drucker.

Gènere: Comèdia

Greg convenç la seva família de fer un viatge per a celebrar el 90è aniversari de la seva àvia. En realitat té la intenció de participar en una convenció de videojocs, però les coses no aniran com tenia previst. És el quart lliurament de la saga literària El diario de Greg.

El invierno

Direcció: Emiliano Torres.

Intèrprets: Mara Bestelli, Violeta Vidal, Eva Jarriau; Alejandro Sieveking, Cristian Salguero, Adrián Fondari.

Gènere: Drama.

Un vell capatàs d'un ranxo de la Patagònia és acomiadat de la feina i un peó més jove el substitueix tot. El canvi no serà fàcil per a ningú. Cadascú haurà de trobar la manera de sobreviure durant el pròxim hivern.

‘Una de les coses que volia, quan vaig començar el projecte de *La meva lluita*, era recuperar la noció de l’aquí i l’ara’

Karl Ove Knausgard

L'ALTRA EDITORIAL, SEDUÏDA PER **KARL OVE KNAUSGARD**

L'escriptor noruec va passar per Barcelona a final de juny · Us oferim uns fragments del darrer volum traduït per Alexandra Pujol Skjønhaug

EL CINQUÈ VOLUM DE 'LA MEVA LLUITA', DE KARL OVE KNAUSGARD, 'DIES DE PLUJA', PUBLICAT PER L'ALTRA EDITORIAL

MONTSERRAT SERRA

L'editora de l'Altra editorial, Eugènia Broggi, va començar a publicar *La meva lluita*, de Karl Ove Knausgard, el març del 2015. Una autobiografia novel·lada en sis volums d'entre cinc-cents i set-cents pàgines cadascun. Ella sabia que anava tard, que *Anagrama* en castellà, en aquell moment, ja li portava un avantatge en lectors que no li convenia. També sabia que era una editorial petita i el projecte era gros, per tant, el risc també era alt. Però la passió d'editora, la passió en llegir les planes d'aquell volum, *Un home enamorat* (el segon de sis), la van atrapar de tal manera que s'hi va tirar de cap. En aquests dos anys, ha publicat els cinc que han après, l'últim, *Dies de pluja*, aquest mes de maig. Tots cinc traduïts per Alexandra Pujol Skjønhaug. Els altres títols: *La mort del pare* (1), *L'illa de la infantesa* (3) i *Ballar en la foscor* (4).

Us oferim **uns fragments** seleccionats per l'editora Eugènia Broggi de *Dies de pluja*, el cinquè volum de *La meva lluita* de Karl Ove Knausgard.

L'escriptor va passar per Barcelona aquest final de juny. El vam poder escoltar al CCCB, dins la programació contínua de *Kosmopolis*, on va parlar de la seva trajectòria literària. Per exemple, va explicar:

Com més personals són les coses, més universals són? 'Per a mi, aquest era un projecte personal, sobretot. I pensava que no seria de gran interès per als altres, perquè parlava de molts detalls de la meua vida quotidiana, tan real i realistes com fos possible, amb voluntat de capturar elements no pas dramàtics sinó comuns, quotidians. I pensava que seria una cosa tan privada que no interessaria ningú, ni tan sols als meus amics. Però el

L'escriptor noruec Karl Ove Knausgård. CEDIDA

Quan vaig començar a escriure les meves primeres novel·les ho vaig fer pel mateix: aleshores la literatura era un lloc on em sentia segur

projecte va esclatar a Noruega i després també va esclatar en altres països, tot i que no en la mateixa dimensió. I, de fet, se'm fa difícil connectar amb això. Entendre-ho em resulta complicat, però crec que té a veure amb el significat de la literatura. Sempre hi ha un escriptor i sempre hi ha un lector, sempre hi ha aquesta relació íntima. I aquesta relació obre un canal.'

'Una de les coses que volia, quan vaig començar el projecte de *La meva lluita*, era recuperar la noció de l'aquí i l'ara. És a dir: a mi em feia l'efecte que la meva vida s'esdevenia en un altre lloc, fora de mi i del meu espai. Com si no fos mai conscient del present, com si no tingués mai consciència plena del present. I amb l'escriptura volia copsar aquest moment present. Per fer-ho, vaig utilitzar-me a mi mateix i el lloc on jo m'estava. Però,

és clar, per fer-ho, has de sortir del lloc local i anar a l'àmbit universal que és la literatura. Per això parlo de coses molt concretes. Jo no escric sobre un pare, sinó sobre el meu pare.'

'Escriure d'aquesta manera et permet escapar de la vergonya, del pudor, i d'una cultura noruega que se'ns ha transmès. Perquè la vergonya et fa com una mena de discurs que et diu què pots fer i què no pots fer, i t'imposa una manera de ser i no cap altra. És un mecanisme de repressió i de pressió, la vergonya. En la cultura noruega, en les arrels del meu país, es transmet la idea que has de ser com tothom. Jo sóc una persona vergonyosa, però quan escric supero aquestes coses que m'avergonyeixen, perquè en l'espai literari ets lliure, pots transgredir. A *La meva lluita* hi ha molts llocs que jo no hauria d'haver tocat. Tota la sèrie

intenta, precisament, fugir d'aquesta vergonya, d'aquest sentiment de pudor.'

'Per a mi, escriure no té a veure amb les paraules. No m'interessen les paraules. M'interessa descriure el meu pensament. Escriure és endinsar-te en tu mateix, cercar una veu, una forma, i quan ho plasmes ja és literatura. I això no pots fer-ho tot sol, perquè quan escris sempre hi ha un retorn.'

'Jo sempre he llegit molt. Ho feia per fugir. Quan vaig començar a escriure les meves primeres novel·les ho vaig fer pel mateix: aleshores la literatura era un lloc on em sentia segur, podia experimentar... Era escapisme. Però en un moment donat vaig decidir que no volia utilitzar la literatura per a escapar-me, per a fugir, i vaig decidir escriure sobre les coses més importants de la meva vida i d'una manera molt directa.' ■

CASSOLA DE FESTA MAJOR

Una recepta ideal per a aquestes dates

Ingredients

- mig pollastre de pagès
- un conill
- uns trossos de costelló de porc
- 250 g de botifarra crua
- 1 ceba grossa
- 1 porro
- 2 pastanagues
- 3 tomàquets
- 2 grans d'all
- 1 fulla de llorer
- 1 grapat d'ametlles torrades
- 1 copa de vi ranci
- una mica de brou
- oli, sal i pebre
- el fetge del pollastre o conill per a la picada

NEUS CUSCÓ

Tallem el pollastre en octaus. Escalfem oli en una cassola de fang o de ferro colat. Fregim el fetge i el reservem. Coem el pollastre, el conill, el costelló i la botifarra. Ho reservem.

Piquem les verdures i en fem un sofregit amb l'oli de la cassola. Quan tenim la verdura sofregida, afegim el tomàquet ratllat. Quan el tomàquet és cuit, afegim la fulla de llorer i el vi ranci. Deixem que s'evapori. Aleshores tornem a posar les carns dins de la cassola. Hi posem una mica de brou. Tapem la cassola i la fem coure a foc lent durant mitja hora. Rectifiquem de sal i pebre.

Per a fer la picada: en un morter aixafem el fetge fregit i les ametlles. Hi posem una mica de brou i ho tirem a la cassola. Deixem la cassola fent xup-xup durant tres o quatre minuts més i, si veiem que les carns són tendres, apaguem el foc i ja podem servir.

El parlament aprova la llei que dóna cobertura a l'Agència Tributària de Catalunya

Junqueras demana per carta a Montoro que es dirigeixi a ell pel control de la despesa

Rajoy porta al TC la reforma del reglament del parlament

Ha mort l'històric dirigent socialista Josep Vicent Bevià

L'avís de Politico a Madrid: 'A Europa no està ben vist amenaçar amb presó per haver cridat a votar'

El TSJ desestima el recurs d'USO contra el decret de plurilingüisme però en manté la suspensió

Els diputats de Junts pel Sí i la CUP signen conjuntament la llei del referèndum

Mònica Oltra: 'La resolució del TSJ ens retrotrau a un model lingüístic fracassat'

Gabriel, aplaudit per Ciutadans, etziba a Rabell que mereix el Princesa d'Astúries